

Informacja sprawozdawcza
z działalności

**MIEJSKIEGO OŚRODKA
POMOCY SPOŁECZNEJ
w HAJNÓWCE
za 2016 r.**

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

17 – 200 Hajnówka

ul. 11 Listopada 24

tel. 85 682 20 11

85 876 76 00

85 682 27 06

<http://www.mops-hajnowka.pl/>

Dział Świadczeń Rodzinnych

17 – 200 Hajnówka

ul. 11 Listopada 24

tel. 85 876 75 00

Świetlica Socjoterapeutyczna

17 – 200 Hajnówka

ul. Ks. I. Wierobieja 18

tel. 85 876 75 19

1. Zagadnienia wstępne	5
2. Rodziny korzystające ze wsparcia społecznego.....	6
2.1. Kto może korzystać ze świadczeń pomocy społecznej.....	6
2.2. Najczęstsze powody przyznawania pomocy w 2016r.....	7
2.3. Rodzaje przyznawanej pomocy	7
3. Informacja finansowa z wykorzystania budżetu w 2016 r.....	12
3.1. Rodzaje wydatkowania na poszczególne świadczenia w 2016 r.....	12
3.2. Środki finansowe z zadań własnych gminy w 2016r.....	13
4. Zadania ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	13
4.1. Świadczenia rodzinne.....	13
4.1.1. Świadczenia rodzinne w liczbach i kwotach	14
4.2. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	15
4.2.1 Fundusz alimentacyjny w liczbach i kwotach	15
4.3 Świadczenie wychowawcze.....	15
4.3.1 Świadczenie wychowawcze w liczbach i kwotach.....	16
5.Praca socjalna	16
6. Inne zadania i działania Ośrodka	17
7. Działania na rzecz środowiska lokalnego.....	18
8. Świetlica socjoterapeutyczna	19
8.1. Projekty realizowane przy współpracy z Hajnowskim Stowarzyszeniem „Sami Sobie”.....	20
8.2. Kalendarz cyklu zajęć i imprez organizowanych w świetlicy w 2016 r.	21
9. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 – 2021.....	23
9.1. Zespoły interdyscyplinarne.....	23
9.2. Grupy robocze	24
10. Karta dużej rodziny.....	24
11. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce.....	25
11.1. Liczba osób zatrudnionych w MOPS Hajnówka w 2016 r.....	25
11.2. Wykształcenie pracowników.....	26
11.3. Szkolenia pracowników.....	26
12. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2013 – 2021.....	28
12.1 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	28
12.2 Przedszkole nr 5.....	29

12.3 Przedszkole nr 1.....	30
12.4 Przedszkole nr 3.....	32
12.5 Przedszkole nr 2.....	36
12.6 Zespół Szkół z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego.....	36
12.7 Zespół Szkół Ogólnokształcących.....	37
12.8 Zespół Szkół nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi.....	40
12.9 Zespół Szkół nr 3.....	42
12.10 Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy.....	46
12.11 Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna.....	49
12.12 Powiatowy Urząd Pracy.....	50
12.13 Młodzieżowe Centrum Kariery.....	52
12.14 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.....	53
12.15 Dzienny Dom Opieki Medycznej.....	56
12.16 Warsztaty Terapii Zajęciowej.....	58
12.17 Środowiskowy Dom Samopomocy.....	59
12.18 Komenda Powiatowa Policji.....	69
12.19 Miejska Biblioteka Publiczna im Tadeusza Raczkowskiego.....	73
12.20 Ośrodek Sportu i Rekreacji.....	77
12.21 Hajnowski Dom Kultury.....	77
13. Program Wsparcia Rodziny w Gminie Miejskiej Hajnówka na lata 2012 – 2016.....	79
14. Zakres potrzeb Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce.....	80
15. Zakończenie.....	82

1. ZAGADNIENIA WSTĘPNE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce jest jednostką organizacyjną gminy powołaną na mocy Uchwały Nr X/66/90 Miejskiej Rady Narodowej w Hajnówce z dnia 26 kwietnia 1990 r. do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej. W 1996 r. po zmianach reorganizacyjnych stał się samodzielną jednostką organizacyjną. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce został powołany do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w ramach zadań własnych gminy i zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

- Celem działania Ośrodka jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.
- Celem ośrodka jest także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji w środowisku.
- Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia są odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy.
- Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy są uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

W realizacji zadań MOPS ma na celu dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców miasta i osób przebywających na jego terenie, dbałość o zapewnienie prawidłowego rozwoju i funkcjonowania rodziny, budowanie właściwych relacji między jej członkami, właściwe pełnienie przez nich ról społecznych, wspieranie ich dążeń do usamodzielnienia, właściwy rozwój i wyrównanie szans dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie demoralizacji, patologiom i wykluczeniu społecznemu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce swoim działaniem obejmuje miasto Hajnówka liczące w 2016 roku – 21.148 mieszkańców. Obszar miasta podzielony był na 9 rejonów, w których pracowali pracownicy socjalni. Na jednego pracownika socjalnego przypadało średnio 2.350 mieszkańców.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce realizuje szeroki zakres zadań wynikających m.in. z:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,

- ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,
- ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy o wsparciu kobiet i rodzin " Za życiem"

2. RODZINY KORZYSTAJĄCE ZE WSPARCIA SPOŁECZNEGO

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce realizując zadania ustawy o pomocy społecznej w 2016 roku udzielił ogółem pomocy 1.090 rodzinom. Najczęstszymi typami rodzin m.in. były:

- 572 osoby samotnie gospodarujące,
- 245 rodzin z dziećmi,
- 187 rodzin niepełnych,
- 109 rodzin emerytów i rencistów.

W 2016r. wydano łącznie 8.672 decyzji administracyjnych z czego:

- pomoc społeczna – 5.362
- fundusz alimentacyjny – 216
- świadczenie wychowawcze – 500+ - 1.445
- świadczenia rodzinne- 1507 /w tym zasiłki rodzinne wraz z dodatkami-850, jednorazowa zapomoga-157, świadczenia rodzicielskie-77, zasiłki pielęgnacyjne-219, zasiłki dla opiekuna-16, świadczenie pielęgnacyjne-91, specjalny zasiłek opiekuńczy-97/.

• Sprawy z Pomocy Społecznej

W 2016 r. do MOPS wpłynęło ogółem 6.194 wniosków i podań dotyczących: udostępnienia danych osobowych, pomocy finansowej i niefinansowej jak również pisma nawiązujące do współpracy z Sądami, Policją, PCPR, Komornikami Sądowymi, instytucjami państwowymi i samorządowymi, notami księgowymi i fakturami.

2.1. Kto może korzystać ze świadczeń pomocy społecznej

Prawo do świadczeń finansowych z pomocy społecznej w 2016 r., przysługiwało:

1. osobom samotnie gospodarującym, których dochód nie przekraczał kwoty 634,00 zł zwanej „kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej”
2. osobom w rodzinie, których dochód na osobę nie przekraczał kwoty 514,00 zł, zwanej „kryterium dochodowym na osobę w rodzinie”,
3. rodzinie, której dochód nie przekraczał sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej „kryterium dochodowym rodziny” - przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2-15 ustawy o pomocy społecznej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.
4. Osoby i rodziny, których dochód nie przekraczał 150% kryterium dochodowego, mogły korzystać z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

2.2. Najczęstsze powody przyznawania pomocy w 2016 r.

Najczęstszym powodem przyznawania pomocy przez MOPS w Hajnówce w 2016 r. było:

ubóstwo (na podstawie tej przesłanki pomocy udzielono 905 rodzinom) i w dalszej kolejności:

- bezrobocie;
- niepełnosprawność;
- długotrwała lub ciężka choroba;
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (rodziny niepełne i wielodzietne);
- potrzeba ochrony macierzyństwa;
- alkoholizm;
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego;
- bezdomność;
- przemoc w rodzinie;
- sieroctwo;
- zdarzenia losowe;

W większości przypadków podstawą do udzielenia pomocy było równoczesne występowanie kilku dysfunkcji.

2.3. Rodzaje przyznawanej pomocy

• Zasiłki stałe

Zasiłek stały jest świadczeniem obligatoryjnym i przysługuje :

1. osobie pełnoletniej, samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej;
2. osobie pełnoletniej pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy jeżeli jej dochód jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Z tej formy pomocy skorzystało 242 osoby, w tym 206 osób samotnie gospodarujących.

• Składka na ubezpieczenie zdrowotne

Składki na ubezpieczenie zdrowotne w okresie styczeń – grudzień 2016 r. opłacono dla 307 świadczeniobiorców, z tego:

- na kwotę 97.558,90 zł (197 osób pobierających zasiłek stały),
- na kwotę 74.582,52 zł -110 osób, w tym 33osoby pobierające świadczenia rodzinne w formie świadczenia pielęgnacyjnego, 52 osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy i 25 osób pobierających zasiłek dla opiekuna.

Koszt opłaconych składek zdrowotnych w 2016 r., wyniósł 172.141,42 zł.

W szczególnych przypadkach osoby ubogie (spełniające kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej) nie posiadające ubezpieczenia zdrowotnego, mogą uzyskać to prawo za pośrednictwem MOPS, zgodnie z ustawą o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych. W 2016 r. z prawa do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych skorzystały 34 osoby. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przysługiwało na okres 90 dni.

Zasiłki okresowe

Zasiłek okresowy przysługuje osobom i rodzinom, których dochód nie przekracza ustawowego kryterium dochodowego. Przysługuje on w szczególności ze względu na niepełnosprawność, bezrobocie oraz możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Przyznawanie zasiłków okresowych jest zadaniem własnym gminy dofinansowanym z budżetu państwa. Zasiłek okresowy ustala się:

1. w przypadku osoby samotnie gospodarującej - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby.
2. w przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego ustalona zgodnie z powyższym nie może być niższa niż 50%

różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby, a także między kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny. Wysokość zasiłku przyznawana przez Ośrodek stanowi 50 % różnicy pomiędzy przyjętymi progami dochodowymi, a posiadanym przez wnioskodawcę dochodem i w tej części jest finansowana z budżetu państwa. Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie. Okres, na jaki przyznawany jest zasiłek okresowy ustala Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie okoliczności sprawy. Wysokość zasiłku okresowego przyznanego w 2016 r. przez MOPS w Hajnówce wahała się od 20,00 zł do 1.338,50 zł. W 2016 r., zasiłkami okresowymi objęto 702 osoby (693 rodzin), liczba wypłaconych świadczeń to 4.774 na ogólną kwotę: 1.243.787,00 zł.

Program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”

Celem programu było:

- zapewnienie posiłku osobom tego pozbawionym,
- długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- ograniczenie zjawiska niedożywienia,
- upowszechnienie zdrowego stylu żywienia,
- poprawa poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach.

Wszystkie wnioski w 2016 roku złożone przez osoby kwalifikujące się do tej formy pomocy (o bezpłatne dożywianie) zostały rozpatrzone pozytywnie.

Z programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” mogą korzystać:

- osoby samotne, których miesięczny dochód nie przekroczył kwoty 951,00zł.
- rodziny w których miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekroczył kwoty 771,00zł.

W Hajnówce w roku 2016 r. obowiązywała Uchwała Nr XXXIII/252/14 Rady Miasta Hajnówka z dnia 22 stycznia 2014 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych w ramach programu wieloletniego wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.

Rzeczywista liczba osób objętych programem ogółem wyniosła 2.102 w tym:

- 633 osoby skorzystało z obiadów (609 dzieci i 24 osoby dorosłe) –na łączną kwotę 333.066,32 zł.
- 2.028 osób objęto pomocą w formie zasiłku celowego na zakup żywności - na łączną kwotę 1.166.933,68 zł.

Zasilek celowy i pomoc w naturze

Zasilek celowy jest przyznawany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Zasilek celowy może być również przyznany na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym i innym osobom nie mającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia, a także w formie biletu kredytowanego.

Zasilek celowy mogą otrzymać również osoby i rodziny, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej. W tym przypadku świadczenie może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

W roku 2016 przyznawaliśmy najczęściej zasiłki celowe na zakup żywności, leków, energii elektrycznej, czynszu mieszkaniowego, opału a także cele bytowe. Łączna kwota wypłaconych świadczeń w formie zasiłku celowego wyniosła: 72.150,00 zł.

Zapobiegając marnotrawieniu środków finansowych otrzymanych z MOPS dla części podopiecznych zasiłki były wydane w formie talonów do realizacji w sieci najliczniej rozmieszczonych na terenie miasta Hajnówka, sklepach PSS Społem, zakupienia leków w aptece, dostarczeniu opału, opłaceniu czynszu, kosztu energii elektrycznej.

Zasilek celowy specjalny

Zasiłki celowe specjalne przyznawane były w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom/rodzinom o dochodach przekraczających kryterium dochodowe. Większość z nich przyznana była osobom/rodzinom, które ponoszą znaczne wydatki na leczenie (najczęściej z powodu choroby przewlekłej). W roku sprawozdawczym z pomocy w w/w formie skorzystało: 13 osób, w tym wypłaconych 14 świadczeń, na ogólną kwotę: 6.250,00 zł.

Usługi opiekuńcze

Pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje: osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione oraz osobom, które wymagają pomocy innych osób, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Odpłatność za usługi opiekuńcze (zwykłe) ustala Rada Miasta w drodze uchwały. Osobom, u których dochód nie przekracza kwoty

ustawowego kryterium dochodowego, pomoc w postaci usług, świadczona jest bezpłatnie. W 2016 roku Ośrodek obejmował pomocą w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi łącznie 32 środowiska.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce zatrudnia 6 opiekunek, w tym:

- 3 opiekunki wykonujące usługi opiekuńcze zwykłe,
- 3 opiekunki wykonujące usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W ubiegłym roku wzorem lat poprzednich usługi opiekuńcze były wspierane przez 7 osób realizujących prace społecznie – użyteczne w okresie styczeń – grudzień 2016.

Z tej formy aktywizacji bezrobotnych skorzystało ogółem 8 osób.

Domy Pomocy Społecznej

Do Domu Pomocy Społecznej kierowane są osoby niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, które wymagają całodobowej opieki ze względu na zły stan zdrowia, podeszły wiek, niepełnosprawność, a opieka zapewniana przez rodzinę lub pomoc w postaci usług opiekuńczych jest niewystarczająca.

Pobyt w DPS jest odpłatny, osoba kierowana ponosi odpłatność w wysokości 70% własnego dochodu. Pozostałą kwotę ponosi rodzina (której dochód przekracza 300% ustawowego kryterium dochodowego, przy czym kwota pozostała po dokonaniu opłat nie może być niższa niż 300% ustawowego kryterium dochodowego) oraz w ostatniej kolejności gmina. Utrzymanie podopiecznych w DPS jest najdroższą formą pomocy.

W roku 2016 odpłatność gminy za pobyt w DPS była realizowana dla 22 osób. Na ten cel wydatkowano kwotę 525.344,26 zł.

Sprawienie pogrzebu

Zorganizowanie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Gmina wykonuje prawo do pochowania zmarłego tylko wówczas, gdy obowiązku tego nie może wykonać rodzina. Pochówek odbywa się zgodnie z wyznaniem zmarłego. W 2016 roku ze środków gminy pokryto koszt 2 pogrzebów na kwotę 6.134,00 zł.

Wspieranie rodziny – asystent rodziny

W ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce zatrudniał w okresie 25.04.2016r. - 31.12.2016r. 2 asystentów rodziny. Na ten cel Ośrodek uzyskał z MPiPS, za pośrednictwem

Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, dofinansowanie w wysokości 29.517,00 zł, które stanowiło część wynagrodzenia asystentów.

Asystentura rodziny polegała na zindywidualizowanej pracy w rodzinie, z rodziną i dla rodziny. Asystent towarzysząc rodzicom w wprowadzaniu zmian w myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, ukierunkowywał swoje działania tak, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Pieczę asystentów rodziny w 2016 r. objętych było 33 rodzin.

3. INFORMACJA FINANSOWA Z WYKORZYSTANIA BUDŻETU W 2016 r.

Plan finansowy na 2016 r. opiewał na kwotę 22.908.205,00 zł, wydatkowano: 22.569.718,71 zł.

3.1. RODZAJE WYDATKOWANIA NA POSZCZEGÓLNE ŚWIADCZENIA W 2016

- Zasiłki stałe – 1 239.278,00 zł; - 240 rodzin, (242 – liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie, w tym 206 przyznanych osobom samotnym).
- Zasiłki okresowe – 1.243,787,00 zł; - 693 rodzin, 702 osoby, którym przyznano decyzją świadczenie, 1.512 osób w rodzinach,
- Składki zdrowotne – 172.141,42 zł; opłacone dla 307 świadczeniobiorców w tym 197 osób pobierających zasiłek stały na kwotę – 97.558,90 zł, zaś 110 osobom pobierającym świadczenie pielęgnacyjne i zasiłek dla opiekuna na kwotę – 74.582,52 zł,
- Składki emerytalno - rentowe – 375.670,47 zł; dla 161 osób w tym 33 osobom pobierającym świadczenie pielęgnacyjne, 62 osobom specjalny zasiłek opiekuńczy i 66 osobom zasiłek dla opiekuna.
- Specjalistyczne usługi opiekuńcze z budżetu Wojewody – 152.785,01 zł (10 rodzin, 12 osób w rodzinach),
- Program Rządowy „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” realizowany przez Ośrodek w ramach zadań własnych i zadań finansowanych z budżetu państwa. Ogólny koszt Rządowego Programu w 2016 r. Wyniósł – 1.500.000,00 zł w tym: ze środków własnych gminy – 300.000,00 zł, dotacja z budżetu państwa – 1.200.000,00 zł., z tego:
 - zasiłki celowe na zakup żywności – 1.166.933,68 zł (906 rodzin, 2028 osób w rodzinach),
 - dożywianie w szkołach, przedszkolach, Świetlicy Socjoterapeutycznej oraz Środowiskowym Domu Samopomocy w formie posiłku – 308.342,00 zł (377 rodzin, 1293 osoby w rodzinach).Z posiłków skorzystało 609 dzieci i uczniów na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej, 24 osoby w ŚDS oraz 87 dzieci, których rodziny znajdują się w trudnej sytuacji i na wniosek dyrektorów placówek istniała możliwość objęcia wsparciem w postaci obiadu bez konieczności

przewodzenia postępowania administracyjnego i wydania decyzji. Rządowym programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” objętych było 17 placówek prowadzących dożywianie w Hajnówce tj. 9 szkół, 5 przedszkoli, 1 żłobek, 1 Środowiskowy Dom Samopomocy, Świetlica Socjoterapeutyczna oraz placówki poza Hajnówką. Od 01.01.2016 r. do 31.12.2016r. rzeczywista liczba osób objętych programem ogółem wyniosła 2.102.

3.2. ŚRODKI FINANSOWE Z ZADAŃ WŁASNYCH GMINY W 2016 r.

- Zasiłki celowe i pomoc w naturze – 72.150,00 zł, w tym: zasiłki celowe specjalne – 13 rodzin – 6.250,00 zł,
- Koszt realizacji pieczy zastępczej /rodziny zastępcze-16 i placówki opiekuńczo-wychowawcze -9/- 151.236,73 zł,
- Dofinansowanie kosztów pobytu mieszkańców Hajnówki w Domach Pomocy Społecznej – 525.344,26 zł (22 osoby),
- Sprawienie pogrzebu – 6.134,00 zł dla 2 osób.

4. ZADANIA USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH, USTAWY O POMOCY OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW ORAZ USTAWY O ŚWIADCZENIU WYCHOWAWCZYM

4.1. ŚWIADCZENIA RODZINNE

Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003r., o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016r., poz.1518 z późn.zm.) polegających na prowadzeniu postępowań z zakresu świadczeń rodzinnych i wydawaniu w tych sprawach decyzji administracyjnych odbywa się na podstawie stosownego upoważnienia wydanego przez Burmistrza Miasta Hajnówka. Zadania wynikające z ustawy i powierzone gminom realizowane są jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Świadczenia rodzinne zaliczane są do wsparcia społecznego będącego instytucją polityki społecznej państwa. Przy jej wykorzystaniu państwo stara się przyjąć z pomocą rodzinom, które wykorzystując możliwości oraz posiadane środki finansowe, nie są w stanie zaspokoić wszystkich potrzeb, a w szczególności związanych z ponoszeniem wydatków na utrzymanie dzieci.

Kryterium dochodowe uprawniające rodzinę do uzyskania świadczeń wynosi w przeliczeniu na osobę w rodzinie – 674,00 zł, natomiast przy dziecku niepełnosprawnym opiewa na kwotę – 764,00 zł (na osobę w rodzinie).

Wysokość zasiłków rodzinnych wynosi miesięcznie:

Rodzaj zasiłku bądź dodatku do przysługującego zasiłku	Kwota - okres 2015/2016 do 31.10.2016r.	Kwota - okres 2016/2017 od 01.11.2016r.
zasiłek dla dziecka do ukończenia 5 roku życia	89,00 zł	95,00 zł
zasiłek dla dziecka w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia	118,00 zł	124,00 zł
zasiłek dla dziecka w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia	129,00 zł	135,00 zł
dodatek z tytułu urodzenia dziecka	1000,00 zł	1000,00 zł
dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	400,00 zł	400,00 zł
dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka - w przypadku dziecka niepełnosprawnego	185,00 zł 265,00 zł	193,00 zł 273,00 zł
dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka: - do 5 roku życia - powyżej 5 roku życia	80,00 zł 100,00 zł	90,00 zł 110,00 zł
dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	100,00 zł	100,00 zł
dodatek z tytułu pokrycia wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której jest szkoła	63,00 zł	69,00 zł
dodatek z tytułu pokrycia wydatków związanych z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której jest szkoła	105,00 zł	113,00 zł
dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	90,00 zł	95,00 zł

4.1.1. Świadczenia rodzinne w liczbach i kwotach

- kwota wypłaconych świadczeń rodzinnych łącznie: 6 868 963,00 zł
- kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami: 2 073 401,00 zł
- liczba wypłaconych świadczeń: 17 073
- kwota wypłaconych dodatków z tytułu urodzenia dziecka: 61 000,00 zł
- liczba osób pobierających dodatek z tytułu urodzenia dziecka: 61
- kwota wypłaconych świadczeń w formie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się
dziecka: 157 000,00 zł
- kwota wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych: 1 300 271,00 zł
- liczba osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny: 756 (liczba wypłaconych świadczeń: 8515)
- kwota wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych: 1 162 100,00 zł
- liczba osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne: 78 (liczba wypłaconych świadczeń: 894)

- kwota wypłaconych specjalnych zasiłków opiekuńczych: 367 685,00 zł
- liczba osób pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy: 72 (liczba wypłaconych świadczeń: 714)
- liczba osób pobierających zasiłek dla opiekuna: 57 (liczba świadczeń wypłaconych: 596, na kwotę: 306 004,00 zł)

4.2. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007r., o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2016r., poz.169 z późn. zm.) polegająca na prowadzeniu postępowań w sprawach funduszu alimentacyjnego, podejmowaniu działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych odbywa się na podstawie stosownych upoważnień wydanych przez Burmistrza Miasta Hajnówka.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego stanowią system wsparcia osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa. Jest to wsparcie dla osób, które znajdują się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów. Treść ustawy jest konsekwencją konstytucyjnych obowiązków państwa wynikających z zasady pomocniczości i ujęty jest jako obowiązek wspierania jedynie tych osób ubogich, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb i nie otrzymują należnego wsparcia od osób należących do kręgu zobowiązanych wobec nich do alimentacji. Ustawodawca określił kryterium dochodowe w przeliczeniu na osobę w rodzinie, które zostało ustalone na kwotę nie wyższą jak 725 zł.

4.2.1. Fundusz alimentacyjny w liczbach i kwotach

- kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na rzecz osób uprawnionych w 2016r., wyniosła: 1 069 997,00 zł
- liczba wypłaconych świadczeń na rzecz osób uprawnionych (w zestawieniu ilościowym): 2860 (uśredniona miesięczna liczba osób uprawnionych: 239)
- liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego wyniosła miesięcznie w ujęciu uśrednionym: 158 rodzin
- liczba dłużników alimentacyjnych w gminie w 2016r., wynosiła: 218
- kwota zwróconych - wyegzekwowanych świadczeń od dłużników alimentacyjnych w prowadzonych postępowaniach w 2016r., wyniosła: 284 294,16 zł (gdzie należność główna wynosi: 174 538,26 zł oraz odsetki: 109 755,90 zł) co daje 16,31 % ściągłości.

4.3 Świadczenie wychowawcze

Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 11 lutego 2016r., o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016r., poz.195) polegających na prowadzeniu postępowań z zakresu świadczeń wychowawczych i wydawaniu w tych sprawach decyzji administracyjnych odbywa się na podstawie stosownego upoważnienia wydanego przez Burmistrza Miasta Hajnówka. Zadania wynikające z ustawy i powierzone gminom realizowane są jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Program „Rodzina 500+” to pierwsze tak szerokie systemowe wsparcie dla rodzin, którego celem jest pomoc w wychowaniu dzieci oraz w zamyśle rządu odwrócenie negatywnego trendu demograficznego w naszym kraju.

Zgodnie z ustawą ze świadczeń korzystają rodzice oraz opiekunowie dzieci do 18 roku życia. Rodzina z dwojgiem niepełnoletnich dzieci może otrzymać 500 zł na drugie i kolejne dziecko niezależnie od dochodu. W przypadku rodzin z dochodem poniżej 800 zł netto na osobę wsparcie otrzymują rodziny na pierwsze lub jedyne dziecko. Dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym kryterium dochodowe jest wyższe i wynosi 1200 zł netto.

Pierwszy okres na jaki jest ustalane prawo do świadczenia wychowawczego rozpoczął się 1 kwietnia 2016 roku i trwać będzie do 30 września 2017 roku. Co do zasady, dla osób korzystających z programu kolejne okresy świadczeniowe będą trwały od 1 października danego roku do 30 września następnego roku kalendarzowego.

4.3.1 Świadczenie wychowawcze w liczbach i kwotach:

- kwota wypłaconych świadczeń wychowawczych w 2016r. (kwiecień-grudzień):
7 971 481 zł
- łączna liczba wypłaconych świadczeń wychowawczych: 15 964 czyli uśredniona miesięczna liczba wypłaconych świadczeń wynosiła po 1774 świadczenia miesięcznie
- liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia wychowawczego: 1245
- liczba świadczeń wychowawczych należnych w rodzinach na pierwsze dziecko: 736

5. PRACA SOCJALNA

Na rzecz klientów świadczona była również pomoc pozamaterialna w formie pracy socjalnej. Pod tym pojęciem należy rozumieć działalność, która ma na celu ułatwienie wzajemnego przystosowania jednostek, rodzin i środowiska społecznego oraz rozwijanie poczucia własnej wartości poprzez wykorzystanie możliwości tkwiących w ludziach, w stosunkach interpersonalnych oraz zasobach udostępnianych przez społeczności lokalne. Jest to działanie, które koncentruje się na rozwiązywaniu najróżniejszych problemów – od motywowania osób bezrobotnych do

poszukiwania pracy, po przywrócenie stabilizacji w rodzinach i opiera się na:

- zaangażowaniu odbiorcy usług w rozwiązywanie problemu,
- zasobach klienta i społeczności,
- uporządkowanym procesie pomocy,
- planowanych wysiłkach podejmowanych na rzecz zmian.

W 2016 r. pracownicy socjalni MOPS w Hajnówce podejmowali działania skierowane na pomoc osobom oraz rodzinom w odbudowie, umacnianiu oraz kształtowaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Aktywizowali społeczność lokalną i wspierali w procesie zaspokajania potrzeb życiowych.

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych obejmowały kompleksowe oraz wielopłaszczyznowe zadania realizowane podczas pracy z mieszkańcami. Do głównych zadań pracowników socjalnych zaliczało się:

- dokonywanie diagnozy sytuacji i zjawisk, które są przyczyną trudnego położenia rodzin, społeczności lokalnych, a także lokalnych grup ryzyka, a następnie analizowanie możliwości wsparcia i pomocy w celu zaspokojenia potrzeb,
- organizacja pomocy dla osób i rodzin oraz przyznawanie świadczeń w różnej formie w ramach możliwości dla osób kwalifikujących się do pomocy,
- współpraca z organizacjami, instytucjami oraz innymi jednostkami w celu realizacji zadań (Środowiskowy Dom Samopomocy, Spółdzielnia Mieszkaniowa, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, Areszt Śledczy, Kościół Katolicki, Prawosławny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Powiatowy Urząd Pracy, Komenda Powiatowa Policji, Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Poradnia Zdrowia Psychicznego, SP ZOZ Hajnówka, Oddział Pielęgnacyjno–Opiekuńczy, kuratorzy sądowi i społeczni, pedagodzy szkolni, lekarze rodzinni, pielęgniarki środowiskowe, ośrodki pomocy),
- udzielanie porad, informacji i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, które dzięki wsparciu pracownika były zdolne do samodzielnego rozwiązania problemu będącego przyczyną trudnej sytuacji życiowej,
- inicjowanie nowych form pomocy osobom i rodzinom mającym trudną sytuację życiową.

Ogólna liczba rodzin, które zostały objęte pracą socjalną, z którymi pracownicy socjalni współpracowali to: 868 rodzin (1996 osób w rodzinie), w tym 67 – nie korzystające z pomocy finansowej – wyłącznie w postaci pracy socjalnej. Warto zaznaczyć, iż pracownicy socjalni wykazują się między innymi inicjatywą i są zapobiegliwi w działaniach na rzecz klientów. Przykładem tego jest chociażby ochrona podopiecznych przed utratą lokali mieszkalnych i przekazanie, w samym miesiącu listopad i grudzień 2016r., na konto Spółdzielni Mieszkaniowej

i Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej kwoty 32.382.09 zł.

6. INNE ZADANIA I DZIAŁANIA OŚRODKA

Pracownicy MOPS w swojej pracy zajmowali się również:

- sporządzaniem wywiadów środowiskowych dla potrzeb: sądów, zakładów karnych oraz innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- sporządzaniem wywiadów środowiskowych na potrzeby Urzędu Miasta z osobami ubiegającymi się o przyznanie dodatku mieszkaniowego (45 wywiadów),
- tworzeniem list do Powiatowego Urzędu Pracy osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, które mogą być skierowane do podjęcia prac społecznie użytecznych,
- współpracą na rzecz klientów OPS z organizacjami pożytku publicznego, stowarzyszeniami, kościołami, zakładami pracy i osobami fizycznymi,
- przeciwdziałając tragicznym skutkom zimy pracownicy socjalni wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Hajnówce dokonywali diagnozy środowisk narażonych na niekorzystne działanie zimy (osób bezdomnych, samotnych i starszych, niepełnosprawnych oraz niezaradnych życiowo), monitoring środowisk nie raz pozwolił zapobiec tragediom, które mogły mieć miejsce w naszym mieście,
- kompletowaniem dokumentacji do Domów Pomocy Społecznej i Środowiskowego Domu Samopomocy;
- bieżącym informowaniem sądu, policji czy też prokuratury o sytuacjach patologicznych występujących w rodzinach podopiecznych,
- w uzasadnionych przypadkach składaniem wniosków w sądzie o umieszczenie w DPS bez zgody chorego,
- kierowaniem osób bezdomnych do schronisk, noclegowni,
- wydawaniem zaświadczeń o korzystaniu lub nie korzystaniu z pomocy społecznej,
- motywowaniem rodzin problemowych do podjęcia terapii, uczestnictwa w mitingach AA itp.,
- uczestnictwem w posiedzeniach grup roboczych w ramach Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego,
- kierowaniem podopiecznych do uczestnictwa w projektach organizowanych przy MOPS;

7. DZIAŁANIA NA RZECZ ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce w roku 2016 podejmował wiele działań na rzecz środowiska lokalnego. Głównym ich celem była aktywizacja oraz integracja społeczeństwa naszego miasta. Do tych działań zaliczyć należy:

- Wigilia Bożego Narodzenia. Zgodnie z potrzebami podopiecznych przyjęto zasadę, iż spotkania Wigilijne będą odbywać się naprzemiennie według kalendarza juliańskiego i gregoriańskiego. Tegoroczna Wigilia odbyła się 23 grudnia 2016 r.
- Całoroczna zbiórka odzieży, sprzętu gospodarstwa domowego, mebli, zabawek, które następnie trafiają do osób potrzebujących.
- Zbiórka żywności w największych sklepach miasta Hajnówka w ramach ogólnopolskiej zbiórki żywności organizowanej przez Federację Polskich Banków Żywności.
- Wydawanie skierowań na żywność w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020, Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). W/w wsparciem objęto 443 rodziny w skład których weszło 1005 osób. Współpraca z Kościołem Chrześcijan Baptystów umożliwiła dystrybucję produktów żywnościowych osobom potrzebującym.
- Prowadzenie strony internetowej Ośrodka, na której zamieszczane były ogłoszenia, najważniejsze działania, przepisy prawne, adresy do różnych instytucji i organizacji świadczących pomoc. Ponadto przez cały ubiegły rok na tablicy ogłoszeń MOPS wywieszane były różne ważne informacje, np. termin wydawania żywności, ogłoszenia o terminach wypłat zasiłków, zaproszenie na Kolację Wigilijną, biuletyny dotyczące bezpłatnej rehabilitacji i pomocy dzieciom niepełnosprawnym itp.
- Porozumienie z Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT w Suwałkach o nieodpłatnym użyczeniu lokalu Ośrodka celem bezpłatnego poradnictwa prawnego i psychologicznego osobom pokrzywdzonym przestępstwem lub członkom ich rodzin. W ramach tego działania i dzięki nagłośnieniu przez pracowników socjalnych takiej formy wsparcia, w każdy wtorek i czwartek od stycznia do grudnia 2016 r. cyklicznie z porad prawnika skorzystało 53 osoby i psychologa 22 osoby.

8. ŚWIETLICA SOCJOTERAPEUTYCZNA

W strukturach MOPS w Hajnówce funkcjonuje świetlica socjoterapeutyczna dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych z siedzibą przy ul. Ks. I. Wierobieja 18. W ramach swojej działalności udziela pomocy rodzinom dysfunkcyjnym poprzez objęcie dzieci w wieku 7 – 9 lat działaniami

wychowawczymi, opiekuńczymi, edukacyjnymi i psychologicznymi. W 2016 roku pod opieką świetlicy przebywało 21 dzieci.

W świetlicy jest zatrudnionych dwóch pedagogów, którzy opracowują i realizują indywidualny plan pracy z dzieckiem, prowadzą zajęcia korekcyjne, kompensacyjne i socjoterapeutyczne pozwalające wychowankom uzyskać pomoc w kryzysach szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych. Dzieci bardzo chętnie uczestniczyły w prowadzonych zajęciach muzycznych, artystycznych, plastycznych, technicznych i kulturalnych. Dzięki temu mogły pogłębiać i rozwijać swoje zainteresowania, zdolności czy umiejętności.

8.1. Projekty realizowane przy współpracy z Hajnowskim Stowarzyszeniem „Sami Sobie”

Hajnowskie Stowarzyszenie „Sami Sobie” zostało powołane w 2003 roku z inicjatywy pracowników socjalnych pracujących w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Hajnówce.

Celem Stowarzyszenia „Sami Sobie” jest niesienie różnorodnych form pomocy mieszkańcom Hajnówki m.in.: działalność charytatywna, działalność na rzecz dzieci i młodzieży, niwelowanie dysproporcji społecznych, działalność na rzecz bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym, propagowanie idei wolontariatu jak i promocja zdrowego trybu życia. Członkowie Stowarzyszenia działają dobrowolnie i bezinteresownie na rzecz mieszkańców Hajnówki.

- „Akcja Zima 2016 w Świetlicy Socjoterapeutycznej przy MOPS w Hajnówce” – wypoczynek zimowy dla podopiecznych świetlicy, ich rodzeństwa oraz dzieci z hajnowskich szkół podstawowych wskazanych przez pracowników socjalnych MOPS w Hajnówce - dofinansowanie Burmistrza Miasta Hajnówka;
- „Akcja Lato 2016 w Świetlicy Socjoterapeutycznej przy MOPS w Hajnówce” - wypoczynek letni dla podopiecznych świetlicy, ich rodzeństwa oraz dzieci z hajnowskich szkół podstawowych wskazanych przez pracowników socjalnych MOPS w Hajnówce - dofinansowanie Burmistrza Miasta Hajnówka.

Przez cały rok Świetlica Socjoterapeutyczna zapewnia swoim wychowankom:

- opiekę wychowawczą po zajęciach szkolnych,
- organizowanie wolnego czasu i umożliwienie rozwoju zainteresowań,
- pomoc w nauce i odrabianiu zadań domowych,
- możliwość dostępu do komputera i Internetu,
- pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych,
- organizowanie zajęć z elementami socjoterapii, wyrównawczych oraz korekcyjno-

kompensacyjnych,

- organizowanie zajęć plastycznych, muzycznych, teatralnych, sportowych, imprez okolicznościowych itp.
- współpracę z rodziną dziecka,
- pomoc socjalną - dożywianie w miarę posiadanych środków finansowych (dzieci mają zapewnione obiady finansowane przez MOPS),
- organizacja wycieczek – w miarę posiadanych środków.

8.2 Kalendarz cyklu imprez i zajęć organizowanych w Świetlicy:

- 21.I – zajęcia plastyczne – "Laurka z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka";
- zajęcia realizowane w ramach projektu "Akcja Zima 2016 w Świetlicy Socjoterapeutycznej przy MOPS w Hajnówce":
 - ~ 25.I – 05.II – cykl zajęć plastycznych z wykorzystaniem różnych metod i technik plastycznych;
 - ~ 02.II – zajęcia edukacyjne dotyczące problematyki uzależnień;
 - ~ 03.II – zajęcia edukacyjne mające na celu kształtowanie prawidłowych zachowań w miejscach kultury i użyteczności publicznej;
 - ~ 04.II - wyjazd do Białegostoku – spektakl w Białostockim Teatrze Lalek, zabawy w Fikolandzie, posiłek;
- 26.I – spotkanie z pracownikami Komendy Powiatowej Policji w Hajnówce w ramach akcji "Bezpieczne ferie"
- 05.II – spotkanie z pracownikiem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Hajnówce dotyczące zdrowego stylu życia i profilaktyki przeciw grypowej;
- 10-13.II – manufaktura kartek walentynkowych, wykonywanie ozdób walentynkowych, zapoznanie z tradycją obchodzenia Walentynek i ich patronem;
- 29.II – 20.IV - cykl zajęć dotyczących świąt Wielkanocy;
- 07.III – wykonywanie laurek z okazji Dnia Kobiet;
- 21.III – zajęcia okolicznościowe "Witamy Cię Wiosno";
- 16.IV – udział w warsztatach malowania pisanek metodą batiku prowadzonych przez Fundację ONI TO MY w Klubie Abstynenta "Dąb";
- 22.IV – zajęcia okolicznościowe "Dzień Ziemi";
- 23.IV – udział w warsztatach zdobienia jajek różnymi metodami prowadzonych przez Fundację ONI TO MY w Klubie Abstynenta "Dąb";

- 04.V – pogadanka na temat rangi majowych świąt – Święto Pracy, Dzień Flagi, rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja, rysowanie godła Polski;
- 09.V – zajęcia edukacyjne "Zdrowie na talerzu";
- 18-25.V – przygotowywanie upominków i laurek na Dzień Matki;
- 28.V – spotkanie z P. Katarzyną Enemuo i P. Iwoną Sojką pt. "Sąsiedzie, opowiem Ci o sobie – opowieści z różnych stron świata" zorganizowane przy współpracy z Fundacją ONI TO MY;
- 31.V – zajęcia edukacyjne "Wokół praw dziecka";
- 01.VI – obchody Dnia Dziecka;
- 10.VI - przedstawienie pt. "O dwóch takich, co ukradli księżyc" wystawione przez grupę artystyczną Studia Małych Form Teatralnych, Scenografii i Reżyserii ART-RE z Krakowa;
- 20-22.VI – przygotowywanie upominków i laurek na Dzień Ojca;
- 30.VI zajęcia edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa podczas wakacji;
- VII–VIII - zajęcia realizowane w ramach projektu "Akcja Lato 2016 w Świetlicy Socjoterapeutycznej przy MOPS w Hajnówce":
 - ~ cykl zajęć plastycznych z wykorzystaniem różnych metod i technik plastycznych;
 - ~ 23.VIII – wyjazd do Ciechanowca: lekcja muzealna pt. "Z wizytą u przyjaciół z dzieciństwa" w zabytkowej szkole we wsi Winna-Chroły, zwiedzanie Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu, pałacu Stażeńskich, skansenu, ognisko na terenie skansenu, zwiedzanie pałacu Ossolińskich w Rudce, hodowli alpaka we wsi Bujenka koło Ciechanowca;
- 29.VII – wyjście do Parku Miejskiego na Festiwal bajek zorganizowany przez Fundację ONI TO MY;
- 11.VIII – spotkanie z pracownikami Komendy Powiatowej Policji w Hajnówce w ramach akcji "Bezpieczny wypoczynek";
- 31.VIII - impreza „Pożegnanie wakacji”;
- IX-X – zajęcia plastyczne o tematyce jesiennej;
- 21.IX – warsztaty pt."Słonko w słonce" prowadzone w świetlicy przez Fundację ONI TO MY;
- 05.X – warsztaty pt."Anioły stróże" prowadzone w świetlicy przez Fundację ONI TO MY;
- 10.X – wyjazd do Filharmonii Białostockiej organizowany przez Urząd Miasta Hajnówka: przedstawienie baletowe pt."Królowna Śnieżka i siedmiu gnomów", posiłek;
- 12.X – wykonywanie laurek dla nauczycieli z okazji Dnia Edukacji Narodowej;
- 25.X – zajęcia pt. "Święto Zmarłych";

- 28.X - „Halloween”;
- 09.XI - zajęcia edukacyjne pt. "11 listopada – Narodowe Święto Niepodległości”;
- 25.XI – "Wieczór wróżb andrzejkowych”;
- 26.XI-XII - cykl zajęć plastycznych o tematyce bożonarodzeniowej;
- 06.XII – zajęcia "Legenda o św. Mikołaju”;
- 07.XII - wizyta uczniów kl. I b Liceum Ogólnokształcącego z DNJB w Hajnówce – wręczenie dzieciom świątecznych paczek, wspólne zajęcia plastyczne – wykonywanie kartek świątecznych;
- 21.XII – zajęcia pt. "Magia Świąt Bożego Narodzenia”;
- 30.XII – zajęcia pt. "Nadchodzi Nowy Rok”.

9. GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2015 – 2021

Program adresowany jest do mieszkańców Gminy Miejskiej Hajnówka i instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Celem Programu jest :

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Hajnówka (określenie w drodze uchwały trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania, powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego; diagnozowano problem przemocy w rodzinie, opracowano i realizowano plan pomocy w indywidualnych przypadkach, rozpowszechniano informacje o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, monitorowano sytuacje rodzin dotkniętych przemocą, dokumentowano działania podejmowane wobec rodzin, w których dochodziło do przemocy, podejmowano działania prewencyjne w środowiskach zagrożonych przemocą, inicjowano interwencje w środowiskach dotkniętych przemocą),
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie; (izolowano sprawców od ofiar, udzielano informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno – edukacyjnych, przeprowadzano rozmowy z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc, kierowano wnioski do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie; (udzielano informacji dotyczących bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w

specjalistycznych ośrodkach wsparcia, udzielano informacji m.in. na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego, udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy).

9.1. Zespoły Interdyscyplinarne

W dniu 1 sierpnia 2010 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nałożyła na gminy obowiązek tworzenia zespołów interdyscyplinarnych, których obsługę organizacyjno – techniczną zapewniają ośrodki pomocy społecznej. Zgodnie z przepisami ustawy Rada Miasta Hajnówka Uchwałą Nr VI/30/11 z dnia 30 marca 2011 r. określiła tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania. Burmistrz Miasta Hajnówka Zarządzeniem Nr 50/11 z dnia 27 czerwca 2011 r. powołał i określił skład osobowy zespołu interdyscyplinarnego funkcjonującego na terenie miasta Hajnówka. Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów podejmująca się współpracy celem udzielenia pomocy podopiecznemu lub całej rodzinie. Działania Zespołu skierowane są do rodzin znajdujących się w kryzysie, niewydolnych wychowawczo i ukierunkowane są na rozwiązanie konkretnego problemu w rodzinie. Celem istnienia zespołu interdyscyplinarnego jest działalność profilaktyczna i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele instytucji, które zajmują się pomocą rodzinie i mogą mieć wpływ na poprawę jej sytuacji. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie odbywa narady w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Zespół ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. W roku 2016 odbyło się 5 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego.

9.2. Grupy Robocze

Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie. Do zadań grup roboczych należy w szczególności: opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w której dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin w których dochodzi do przemocy oraz efektów ich działań.

W 2016 r. w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego powołano 48 grup roboczych.

Rozpoczęto 48 procedur Niebieskiej Karty plus 10 otwartych procedur z lat ubiegłych. W przeciągu 2016 r. zamknięto 46 procedur, zaś monitoringiem na 2017 r. objęto 12 procedur Niebieskiej Karty.

10. KARTA DUŻEJ RODZINY

Zgodnie z uchwałą XXIX/221/13 Rady Miasta Hajnówka z dnia 25 września 2013 r. na MOPS zostały nałożone zadania dotyczące dokumentowania i wydawania Kart Dużej Rodziny Hajnowskiej dla rodzin wielodzietnych i na stałe zamieszkałych na terenie miasta Hajnówka. Ogółem w roku 2016 objęto programem 90 rodzin wydając 497 kart.

Ogólnopolskim Programem Karta Dużej Rodziny ogółem objętych jest 169 rodzin tj. 876 osób posiada Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny.

11. KADRA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W HAJNÓWCE

Utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników jest zadaniem obowiązkowym gminy wynikającym z art. 17 ust 18 Ustawy o pomocy społecznej. W Miejski Ośrodku Pomocy Społecznej w Hajnówce, w roku sprawozdawczym w stosunku pracy pozostawało 36 osób. Do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia pracowników socjalnych. Zgodnie z Art. 110 ust. 11 Ustawy jw. OPS zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalnych na 2 tys. mieszkańców. W roku 2016 było zatrudnionych 12 pracowników socjalnych w tym 10 świadczących pomoc w formie pracy socjalnej i przeprowadzających wywiady środowiskowe w miejscu zamieszkania osób ubiegających się o przyznanie pomocy.

11.1. Liczba osób zatrudnionych w MOPS Hajnówka w 2016r.

- Dyrektor – 1
- Zastępca Dyrektora – 1
- Główny administrator – 1
- Główny księgowy – 1
- Księgowi – 2
- Pracownicy świadczeń rodzinnych – 4
- Programista - 1
- Pracownicy socjalni – 12
- Referent – 1
- Wychowawcy – Świetlica socjoterapeutyczna – 2

- Opiekunki – specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi –3
- Opiekunki – usługi opiekuńcze – 3
- Pracownik gospodarczy – 2
- Asystent rodziny – 2

Wszyscy pracownicy zatrudnieni w Ośrodku posiadają wymagane ustawowo kwalifikacje do wykonywania zawodu.

11.2. Wykształcenie pracowników

1. 23 osoby posiada wykształcenie wyższe,
2. 13 osób posiada wykształcenie średnie,

W tym:

- 8 osób ukończyło studia podyplomowe w zakresie Organizacji Pomocy Społecznej,
- 1 osoba ukończyła studia podyplomowe w zakresie Zarządzanie Projektami z Unii Europejskiej,
- 1 osoba ukończyła studia podyplomowe w zakresie socjoterapii,
- 1 osoba ukończyła studia podyplomowe w zakresie finanse i rachunkowość przedsiębiorstw,
- 4 osoby ukończyły specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego,
 - 1 osoba ukończyła specjalizację II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego.

11.3. Szkolenia pracowników

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce w 2016 roku uczestniczyli w różnych kursach, szkoleniach, wizytach studyjnych, konferencjach oraz seminariach. Większość szkoleń, z których korzystali pracownicy była finansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Różnorodne instytucje organizujące, jak również bogata tematyka ukończonych szkoleń pozwoliła na wszechstronne spojrzenie na tematykę dotyczącą pomocy społecznej, pogłębienie i uzupełnienie dotychczasowej wiedzy oraz rozwinięcie umiejętności. Wykaz tematyki szkoleń:

- Konsultacje społeczne "Rodzina 500 plus";
- Nowelizacja kodeksu pracy – akta osobowe od zatrudnienia do zwolnienia po zmiany prawne 2015-2016r.;
- Konferencja Dobre praktyki Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy z Zakresu Polityki Społecznej;
- Program 500+ finanse, księgowość i sprawozdawczość programu;

- Program rewitalizacji;
- Spotkanie w ramach FPS "Program 500+ - zagadnienia praktyczne";
- Cykl spotkań: Program Aktywności Lokalnej w ramach RLKS;
- Prowadzenie archiwum zakładowego- kurs kancelaryjno-archiwalny I stopnia;
- Udział w Posiedzeniu Stałego Zespołu do Spraw Bilansowej Oceny sytuacji dziecka-Białowieża;
- Pierwsza pomoc przedmedyczna;
- "Dotacje unijne- perspektywa finansowania 2014-2020";
- Postępowanie w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia kadry pomocy społecznej w związku z wykonywanym zawodem;
- "Zmiany w dokumentacji pracowniczej w 2016r. Audyt akt osobowych";
- Realizacja ustawy z dnia 28.XI.2003r. o świadczeniach rodzinnych;
- FPS "Ustawa o pomocy społecznej i akty wykonawcze";
- Pomoc osobom bezdomnym – Stowarzyszenie MONAR;
- Wizyta studyjna: "Aktywizacja społeczno-ekonomiczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przez działalność przedmiotów ekonomii społecznej z uwzględnieniem wsparcia samorządu lokalnego w województwie małopolskim";
- "Praktyczne możliwości wspierania i finansowania działań z zakresu ekonomii społecznej"
- "Wywiad środowiskowy w świetle przepisów w praktyce z uwzględnieniem zmian"
- "Doskonalenie warsztatu pracy asystenta rodziny";
- Wizyta studyjna: "Aktywizacja społeczno-ekonomiczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez działalność podmiotów ekonomii społecznej w województwie podkarpackim";
- "Aktywizacja społeczno-ekonomiczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez działalność podmiotów ekonomii społecznej z uwzględnieniem zatrudnienia osób niepełnosprawnych"
- udział w III Międzynarodowym Forum Opiekunów i Terapeutów Osób Niepełnosprawnych – zrozumieć agresję;
- "Wczesne wspomaganie rozwoju niemowląt w województwie podlaskim";
- "Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z obszaru ekonomii społecznej"
- "Tworzenie Spółdzielni socjalnych osób prawnych";

12. STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW

SPOŁECZNYCH GMINY MIEJSKIEJ HAJNÓWKA NA LATA 2013 – 2021

Integracja i rozwiązywanie problemów społecznych jest jednym z najważniejszych zadań gminy. Podstawą do realizacji działań w tym obszarze, interwencji społecznych, pomocowych i profilaktycznych stanowi Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2013 – 2021 przyjęta uchwałą Nr XXXII przez Radę Miasta Hajnówka w dn. 30 grudnia 2013 r. Strategia pozwala zaplanować plan rozwoju społecznego gminy, przygotować konspekt działań zgodny z wcześniej wypracowaną misją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary i poszczególne etapy realizacji.

Zgodnie z przyjętymi założeniami Strategii, Zespół Wdrożeniowy dokonał analizy podjętych działań w 2016 r. wynikających z przyjętego dokumentu. W trakcie spotkania monitorującego realizację zostały przedstawione najbardziej innowacyjne, efektywne i ciekawe działania związane z realizacją Strategii w pięciu obszarach problemowych polityki społecznej gminy. Poniżej przedstawiamy informacje wszystkich podmiotów, które aktywnie włączają się swoimi działaniami w realizację strategii:

12.1 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- Prowadzenie miejskiego punktu konsultacyjnego przy Hajnowskim Stowarzyszeniu Abstynentów i Rodzin Klub Abstynentów „Dąb” dla osób współuzależnionych i rodzin osób dotkniętych chorobą alkoholową przez socjoterapeutę – Irenę Snitkowską .
- Prowadzenie przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych punktu konsultacyjnego funkcjonującego przy Urzędzie Miasta dla osób dotkniętych chorobą alkoholową, uzależnionych od środków psychoaktywnych – narkotyków, dla osób współuzależnionych, oraz dotkniętych przemocą domową. Prowadzenie postępowań zmierzających do postępowania sądowego, ale i dobrowolnego, osób do podjęcia leczenia odwykowego w ambulatoryjnych, dziennych i stacjonarnych placówkach leczenia. Prowadzenie spotkań indywidualnych. Do Komisji w roku 2016 zgłosiło się ok 750 osób uzależnionych i ich rodzin. W 2016 roku wpłynęło 22 wnioski dot. skierowania na leczenie odwykowe. Motywowano osoby pijące nadmiernie, ryzykownie i szkodliwie do zmiany dotychczasowego funkcjonowania. Prowadzono szeroko pojętą edukację dotyczącą szkód społecznych, zdrowotnych, moralnych i ekonomicznych jakie ponosi osoba nadużywająca alkoholu.
- Zorganizowane autorskiego programu warsztatów i seminariów terapeutycznych i psychoedukacyjnych dla osób współuzależnionych i doświadczających przemocy domowej

„W poszukiwaniu siebie” 3 moduły – 18 spotkań – udział 10-12 osób.

- Skierowanie osoby z problemem alkoholowym na badanie do biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu – 8 opinii. Kierowanie do Sądu w celu orzeczenia formy leczenia (ambulatoryjne, stacjonarne) – skierowano 8 wniosków.

12.2 Przedszkole Nr.5

I Obszar: Wsparcie rodziny i zapobieganie kryzysom w rodzinach

1. Angażowanie rodziców w proces wychowania. Ujednolicanie oddziaływań wychowawczych. Zachęcanie rodziców do aktywnego uczestnictwa w życiu przedszkola: w organizowanych konkursach: plastycznych, innowacyjnych, akcjach Unicef.
2. Organizacja spotkań ze specjalistami w zakresie edukacji pedagogicznej rodziców.
3. Podnoszenie świadomości roli i funkcji rodziny w życiu dziecka poprzez organizację spotkań rodzinnych(jasełka, pikniki, zajęcia otwarte, warsztaty).
4. Zachęcanie do aktywnego wypoczynku: rajdy rowerowe, organizacja „Biegu po zdrowie, warsztatów kulinarnych o zdrowym jedzeniu, organizacja rodzinnego konkursu fotograficznego połączonego z aktywnym wypoczynkiem.
5. Wsparcie rodziców w sytuacjach zauważenia problemów rozwojowych u dzieci, wskazanie placówek wspierających, objęcie dzieci z wadami wymowy innowacją logopedyczną.
6. Współpraca z instytucjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie (MOPS, CPR). Udział w posiedzeniach grup roboczych, wspólne rozwiązywanie problemów.

II. Obszar: Rozwój rynku pracy i wsparcia dla osób bezrobotnych

- Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy – przyjęcie na staż dwóch pracowników na stanowisko – pomoc nauczyciela i pomoc kuchenna.

III Obszar: Rozwój systemu wsparcia i aktywności osób zależnych, starszych, niepełnosprawnych

- Kształtowanie tolerancji oraz postaw wśród wychowanków, nauczycieli, pracowników placówki poprzez organizowanie spotkań i wydarzeń edukacyjnych z udziałem członków rodzin (babcie i dziadkowie) oraz współpraca z Warsztatem Terapii Zajęciowej i Specjalnym Ośrodkiem Szkolno – Wychowawczym, organizacja wspólnych spotkań czytelniczych, recytatorskich.
- Organizacja spotkań z rodzicami w ramach projektu „Rodzic – ekspert” – zapoznanie z zawodami wykonywanymi przez rodziców dzieci.

- Zbiórka nakrętek i przekazywanie ich instytucjom wspierającym ludzi niepełnosprawnych.

IV Obszar: Budowanie kompleksowego systemu bezpieczeństwa i profilaktyki

- Podnoszenie świadomości społecznej zdrowego i bezpiecznego stylu życia wśród dzieci i dorosłych poprzez realizację programów:
 - wychowawczego
 - Przyjaciele Zippiego
 - Bezpieczny przedszkolak.
- Współpraca z instytucjami: Policja, Straż Graniczna, Straż Pożarna (organizacja ewakuacji i uczestnictwo w zajęciach w sali edukacyjnej „Ognik”), Areszt Śledczy.
- Promocja wartości rodzinnych.
- Przedszkole posiada certyfikat placówki promującej zdrowie oraz otrzymało tytuł „Przedszkole w ruchu” i „Przedszkole przyjazne żywieniu i aktywności fizycznej” za szereg organizowanych działań w zakresie profilaktyki prozdrowotnej.
- Placówka prowadzi szeroką współpracę z Nadleśnictwem Browsk i Hajnówka w zakresie działań ochrony środowiska przyrodniczego i aktywnego spędzania czasu na świeżym powietrzu. Za działania proekologiczne posiada certyfikat „Zielonej Flagi”.

V Obszar : Rozwój zasobów społecznych i integracji

- Organizowanie wspólnych spotkań z władzami samorządowymi i instytucji lokalnych przy różnych okazjach i realizowanych tematach.
- Zamieszczanie relacji z prowadzonych działań w gazetach lokalnych, internecie, w tym strony urzędu, starostwa oraz własnej.

12.3 Przedszkole nr 1

I. Obszar: Wspieranie rodzin i zapobieganie kryzysom w rodzinach

- udział w zebraniach informacyjnych, warsztatach i uroczystościach;
- zajęcia dla rodziców;
- spotkania ze specjalistami- psychologiem i pedagogiem z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej;
- nauczycielka A.Pieśluk jest członkiem zespołu interdyscyplinarnego do przeciwdziałania przemocy w rodzinie i bierze czynny udział w posiedzeniach i szkoleniach;
- w placówce prowadzone są cykliczne zajęcia o Prawach Dziecka;

- prowadzona jest terapia pedagogiczna dla dzieci z problemami edukacyjnymi;- realizowane są programy profilaktyczne, prozdrowotne i dotyczące bezpieczeństwa dzieci. W ich realizacji uczestniczą rodzice i instytucje użyteczności publicznej (Sanepid, Policja, Straż Pożarna, Polski Związek Niewidomych i inne)
- „Program wychowawczy” - znajdują się elementy dotyczące wspomagania rodzin w szerokim zakresie.
- „Moje dziecko idzie do szkoły”- z Sanepidem Hajnówka
- „ Dbamy o swoje zdrowie”- program promocji zdrowia;
- „Chcę być zuchem”- program grupy zuchowej
- „Akademia zdrowego przedszkolaka”- promowanie zdrowego odżywiania się;
- „Przyjaciele Zippiego”- program profilaktyki zdrowia psychicznego.

Nauczycielka A.Pieśluk jest konsultantem w Poradni Rodzinnej przy Parafii rzymsko-katolickiej p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego , która wspiera poradnictwo małżeńskie i rodzinne oraz pogłębia świadomość przygotowania do małżeństwa.

Dzieci z rodzin wielodzietnych i z rodzin ubogich mogą liczyć na ulgi w odpłatności za posiłki(MOPS) oraz zwolnienie z niektórych opłat(np. ubezpieczenie dziecka).

Uczestniczymy w ogólnopolskiej akcji „Góra Grosza” z której zebrane środki finansowe przeznaczone są na letni wypoczynek dla dzieci z rodzin ubogich. Wykonaliśmy z dziećmi drobne upominki na Walentynkowy Bal charytatywny(środki z aukcji upominków przeznaczono na działalność świetlicy Promyk dnia , do której uczęszczają i nasi wychowankowie.

Kontynuujemy i wdrażamy programy w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci w ramach pracy indywidualnej i grupowej.

Upowszechniamy informacje o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie- plakaty w szatni „Nie krzywdź mnie”- telefony do kontaktu.

III Obszar: Rozwój systemu wsparcia i aktywności osób uzależnionych, starszych i niepełnosprawnych

Podkreślamy znaczenie wielopokoleniowych rodzin poprzez udział dziadków i babć w uroczystościach przedszkolnych „Dzień Babci i Dziadka”, „Dzień Rodziny” itp.

Nawiązanie współpracy ze Związkiem Niewidomych pozwoliło na udział osób ociemniałych w spotkaniach z dziećmi w ramach projektu: ”Niewidomi są wśród nas”. Uwrażliwialiśmy dzieci na inność np. niepełnosprawność

IV Obszar: Budowanie kompleksowego systemu bezpieczeństwa i profilaktyki

Budowaliśmy i promowaliśmy świadomość społeczną w zakresie zdrowego i bezpiecznego życia wśród dorosłych i młodzieży poprzez realizację programów: „Bezpieczny przedszkolak”- edukacja o bezpieczeństwie / wszystkie grupy wiekowe) ; -„Akademia Aquafresh”- profilaktyka stomatologiczna; „Kubusiowi przyjaciele natury”- prozdrowotny; „Uważaj obcy”- edukacja o bezpieczeństwie;

Zapobiegaliśmy powstawaniu nowych uzależnień-- „Czyste powietrze wokół nas”- z Sanepidem Hajnówka;

Nauczycielka Agnieszka Pieśluk uczestniczyła w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W naszej placówce ni było sygnałów aby taka przemoc w rodzinie naszych podopiecznych miała miejsce.

12.4 Przedszkole Nr 3

I Obszar: Wsparcie rodzin i zapobieganie kryzysom w rodzinie:

- współpraca przedszkola z MOPS
- zatrudnienie w przedszkolu specjalistów: logopedę, psychologa, rehabilitanta, terapeutę, „cienia”,
- zajęcia dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych - wczesne wspomaganie oraz integracja sensoryczna
- spotkania rodziców ze specjalistami
- szkolenia kadry pedagogicznej
- współpraca rodziców z nauczycielkami
- organizowanie zajęć otwartych, warsztatów dla rodziców i dziadków
- organizowanie konkursów dla dzieci i rodziców

II Obszar: Rozwój rynku pracy i wsparcia dla osób bezrobotnych

- zatrudnienie do dzieci autystycznych tj „cienia”,
- w grupach integracyjnych pracują oprócz nauczyciela - nauczyciele wspomagający

III Obszar: Rozwój systemu wsparcia i aktywności osób zależnych, starszych i niepełnosprawnych

- spotkania integracyjne z dziadkami, rodzicami
- realizacja programu innowacji pedagogicznej
- * „W przedszkolu jak w domu” - zajęcia dla rodziców i dzieci
- zajęcia plastyczne
- zajęcia muzyczno-ruchowe z wykorzystaniem pedagogiki zabawy i Klanzy oraz elementów

aerobiku"

- zajęcia parateatralne

- zajęcia metodą Ruchu Rozwijającego W.Sherborne

- zajęcia kulinarne

* „Wędrówki słówek - kolorowe miesiące"

* „Z babcią i dziadkiem miło spędzam czas - integracja pokoleń"

* „Uczę się przez działanie - zajęcia elementami Pedagogiki M.Montessori dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych"

- realizacja projektu unijnego „ Witamy w przedszkolu"

- współpraca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku - spotkania świąteczne z kolędą i jasełkami

- **współpraca z SOSzW -**

* kolędowanie,

* zabawy muzyczno-ruchowe,

* udział w kampanii społecznej „ ABC XXI - Cała Polska czyta dzieciom",

* udział w manifestacji z okazji Światowego Dnia Świadomości Autyzmu,

* udział nauczycieli w Międzynarodowym Forum Opiekunów i Terapeutów Osób Niepełnosprawnych

- **współpraca z Zespołem Szkół Nr 2 -**

* jasełka w wykonaniu uczniów kl.III,

* uczestniczenie w Dniach Otwartych Szkoły,

* przedstawienie świąteczno-noworoczne dla uczniów

- **współpraca z Zespołem Szkół Nr1 -**

* uczestniczenie w Dniach Otwartych Szkoły

-**współpraca z Miejską Biblioteką**

* wycieczki do biblioteki

* udział dzieci w lekcjach bibliotecznych, konkursach

* „Brzechwa dzieciom - dzieci Brzechwie- konkurs plastyczny dla dzieci

* „Jesień w wierszu i na obrazku" - konkurs literacko plastyczny dla dzieci i rodziców

* zajęcia edukacyjne w przedszkolu - „Znamy te bajki", teatrzyk papierowy „ Mój przyjaciel Kemushi"

- udział w akcji zbierania nakrętek i „Góry grosza"

Obszar IV: Budowanie kompleksowego systemu bezpieczeństwa i profilaktyki

- **współpraca z Policją**

* program edukacyjny „Autochodzik" - zajęcia praktyczne dla dzieci

* zajęcia edukacyjne z policjantem - poznanie podstawowych zasad ruchu drogowego

* zajęcia praktyczne - bezpieczne droga do przedszkola

- współpraca ze Strażą Pożarną w Hajnówce

* wycieczki,

* zabawy w sali edukacyjnej „Ognik”,

* obejrzenie filmu w ramach programu „Ognik”

* ćwiczenia ewakuacyjne w przedszkolu

* zajęcia z udzielania pierwszej pomocy

- współpraca z BPN

* zajęcia edukacyjne „Płazy Puszczy Białowieskiej” i „Domy zwierząt”

* konkurs plastyczno fotograficzny „Zdrowy ruch w otoczeniu Puszczy Białowieskiej” dla dzieci i rodziców

- współpraca z Nadleśnictwem Browsk

* zajęcia edukacyjne „Zimowe dokarmianie zwierząt”

* zajęcia edukacyjne „Jak zwierzęta przygotowują się do zimy”

- współpraca z Pogotowiem Ratunkowym

* spotkanie z lekarzem pogotowia - podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy

* wycieczka do Stacji Pogotowia Ratunkowego - zajęcia praktyczne z pierwszej pomocy

- Rozwój zasobów społecznych i integracji

- w przedszkolu funkcjonuje 4 grupy integracyjne w których przebywa 17 dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych

- z myślą o tych dzieciach organizowane są zajęcia dodatkowe ze specjalistami zatrudnionymi w przedszkolu oraz realizacja projektów edukacyjnych i innowacji pedagogicznych

- w każdy piątek odbywają się zajęcia edukacyjne z dogoterapii przy współpracy Fundacji „Psi uśmiech”

- organizowane są konkursy na terenie przedszkola

* konkurs recytatorski „IV Edycja „Kocham, lubię, szanuję” dla dzieci z całego miasta

- udział w konkursach na terenie miasta i poza

* „Śpiewaj i tańcz” - festiwal tańca w Przedszkolu Nr2

* „Najpiękniejsza ozdoba świąteczna” - konkurs plastyczny w Niepublicznym Przedszkolu „Leśna Kraina”

* „Jestem zdrowy cały rok - owoce i warzywa” konkurs plastyczny w Przedszkolu Nr3 w Bielsku Podlaskim

* „Kartka świąteczna” konkurs plastyczny w Przedszkolu Nr57 W Katowicach

- * „Wierzyki łamiące języki” konkurs recytatorski w Przedszkolu Nr5 w Hajnówce
- * „Puszcza w wyobraźni dziecka” - konkurs plastyczny w Szkole w Orzeszkowie
- „Sowa mądra głowa” - konkurs plastyczny w Przedszkolu Nr3 w Bielsku Podlaskim

12.5 Przedszkole nr 2

I Obszar: Wspieranie rodzin i zapobieganie kryzysom w rodzinach

- Uczestnictwo w posiedzeniach Komisji Interdyscyplinarnej.
- Udział w spotkaniach grup roboczych.
- Udział w spotkaniach w PCPR w sprawie dziecka z rodziny zastępczej.
- Pisanie opinii o dzieciach dla PCPR i dla Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.
- Warsztaty dla rodziców „Jak poradzić sobie z niesfornym dzieckiem” przeprowadzone przez panią psycholog z Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej

IV Obszar: Budowanie kompleksowego systemu bezpieczeństwa i profilaktyki

1. Bezpieczeństwo

- Realizacja trzyletniego programu „Bezpieczne przedszkole” – uzyskanie certyfikatu
- Projekt edukacyjny „Wszyscy razem się bawimy i bezpieczeństwa się uczymy”
- Próbną ewakuacją w przedszkolu
- Spotkanie z pracownikami Straży Pożarnej
 - wycieczka do sali OGNIK w KP PSP na zajęcia edukacyjne
- Spotkania z pracownikami Komendy Powiatowej Policji w Hajnówce
 - „Bezpieczne wakacje”
 - „Obcy niebezpieczny”
 - "Bezpieczne zima"
 - „Bezpieczna droga do przedszkola” - spotkanie z Policją
 - Prelekcje dla Przedszkolaków pt. AUTOCHODZIK przez Policjantki KPP w Hajnówce
 - Wycieczka na skrzyżowanie z Funkcjonariuszami Policji - utrwalanie
 - „Bezpieczne zabawy na śniegu”
- Wycieczka do Pogotowia ratunkowego
- Wycieczka do Straży Granicznej w Narewce

2. Promocja zdrowia

- Olimpiada sportowa 2016

- Międzyprzedszkolna spartakiada sportowa " Ruch to zdrowie"
- Projekt edukacyjny w grupie II i III "Aby zdrowym być, trzeba zdrowo żyć - Mamo! Tato rzuć palenie"
- Realizacja ogólnopolskiego Programu Aquafresh
- Wycieczka do gabinetu stomatologicznego
- Zasady prawidłowego żywienia dzieci w wieku przedszkolnym - prelekcje dla rodziców
- Realizacja programu „Zdrowo jemy – zdrowo rośniemy”
- Spotkanie z pracownikiem Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej i rodzicami- przedstawienie zasad prawidłowego żywienia
- dbam o zdrowie - spotkanie z pielęgniarką

3. W ramach wsparcia osób bezrobotnych: zatrudnienie z PUP w ramach stażu pomocy kucharki w ramach realizowanego przez PUP projektu unijnego „Doświadczenie w cenie- aktywni 30+”.

4. W ramach realizacji projektu unijnego „ Witamy w przedszkolu" zatrudnienie do nowoutworzonego oddziału unijnego 2 nauczycielek, woźnej i pomocy nauczycielki.

12.6 Zespół Szkół z dodatkowa Nauką Języka Białoruskiego

I Obszar: wspieranie rodzin i zapobieganie kryzysom w rodzinach

Szkoła prowadziła regularną współpracę z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Hajnówce w zakresie wspierania rodzin i zapobiegania kryzysom poprzez udział pedagoga szkolnego w pracach grup interdyscyplinarnych, dotyczących rodzin uczniów objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną. Ścisła współpraca odbywała się też z PCPR w Hajnówce, gdyż w szkole są z uczniowie z rodzin zastępczych. Nawiązano też współpracę z asystentem rodziny z GOPS w Czeremsze, by pomóc naszej uczennicy.

Obszar: budowanie kompleksowego systemu bezpieczeństwa i profilaktyki.

Profilaktyka w szkole jest realizowana przede wszystkim w ramach lekcji wychowawczych, zgodnie z programem wychowawczym i profilaktycznym szkoły oraz zajęć technicznych. W szkole funkcjonuje ogólnodostępny Kącik Profilaktyki z materiałami informacyjnymi. W 2016 r. zorganizowaliśmy Szkolny Dzień Profilaktyki i działaniami objęliśmy wszystkich uczniów, organizując konkurs dla klas „STOP zachowaniom ryzykownym” oraz specjalistyczne zajęcia z różnych dziedzin (sport, psychologia, żywienie, uzależnienia, itp.) Wpierali nas terapeuci uzależnień, ratownicy medyczni, psychologowie, pracownicy SANEPID. Ponadto we współpracy z sanepidem zrealizowano następujące programy: Różowa wstążeczka, Stres pod kontrolą, ARS -

czyli jak dbać o miłość, Trzymaj formę,

V Obszar: Rozwój zasobów społecznych i integracji.

Zaangażowaliśmy uczniów w działania Szkolnego Klubu Wolontariusza. Współpracowaliśmy z DPS Rokitnik w Białowieży, Warsztatem Terapii Zajęciowej w Hajnówce, Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Hajnówce, Środowiskowym Domem Samopomocy w Hajnówce. Zorganizowaliśmy na terenie szkoły Obchody Dnia Osób Niepełnosprawnych.

12.7 Zespół Szkół Ogólnokształcących

I Obszar: Wspieranie rodzin i zapobieganie kryzysom w rodzinach

1. Zapewnienie pomocy uczniom i ich rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej:

- organizacja i refundacja obiadów przez MOPS/GOPS w szkole,
- realizacja programu pomocy Stypendium Szkolne we współpracy z Urzędem Miasta,
- realizacja programu Wyprawka Szkolna ,
- wyposażenie uczniów w artykuły szkolne i środki higieny ufundowane przez PCK.

2. Pedagogizacja rodziców i prowadzenie poradnictwa:

- spotkania indywidualne pedagoga szkolnego z rodzicami dotyczące pracy z dzieckiem nadpobudliwym, ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się oraz dzieckiem z odchyleniami rozwojowymi, wdrażanie dzieci do systematycznej pracy i obowiązków uczniowskich,
- indywidualne porady i konsultacje z pedagogiem szkolnym dla rodziców, uczniów, nauczycieli wg. potrzeb,
- kierowanie do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej rodziców z dziećmi, które przejawiają trudności w nauce lub zachowaniu,
- indywidualne poradnictwo pedagoga szkolnego dla rodziców, u których zaobserwowano trudności opiekuńczo-wychowawcze, informowanie jak korzystać ze wsparcia specjalistycznego, dostępnej literatury,
- prowadzenie spotkań z pedagogiem szkolnym w obszarze mediacji „rodzice – uczeń”, „uczeń – uczeń”,
- indywidualne konsultacje z wychowawcą, nauczycielem,
- współpraca z psychologiem (dyżur w szkole raz w miesiącu),
- wizyty wspierające pedagoga szkolnego, wychowawcy w domu ucznia,

3. Współpraca z instytucjami i specjalistami na rzecz ucznia i rodziny :

- konsultacje i diagnozowanie sytuacji finansowych ,opiekuńczych i wychowawczych uczniów z

pracownikami MOPS asystentem rodziny, pracownikiem socjalnym,

- uczestniczenie pedagoga szkolnego w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego i pracach grup roboczych dotyczących rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty,

- spotkania z kuratorem sądowym w celu analizy bieżącej sytuacji szkolnej, kontaktów rodziców ze szkołą ,

- współpraca, stały kontakt pedagoga szkolnego z logopedą ucznia w implanicie z niedosłuchem, udostępnienie fachowych materiałów na temat „symulacji słyszenia osoby w implanicie” jako pomoc do pracy dla nauczycieli z danym uczniem,

- współpraca z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną :

- cykl zajęć z psychologiem – pt. „Zrób coś dobrego dla swojego zdrowia psychicznego” (zaburzenia odżywiania, depresje, prawidłowości okresu dorastania),
- cykl warsztatów z psychologiem podnoszących efektywność uczenia się – pt. „Jak uczyć się skuteczniej”, zajęcia warsztatowe pt. „Jak sobie radzić ze stresem”
- cykl warsztatów dla młodzieży licealnej z zakresu emisji głosu i komunikacji z logopedą – pt. „Co i jak mówić, aby inni słuchali Cię z przyjemnością?”

- warsztaty psychoedukacyjne prowadzone w szkole przez trenera Uniwersytetu SWPS w Warszawie warsztaty dotyczyły następującej tematyki:

- „Efektywna nauka-naucz się jak się uczyć”, „O sztuce autoprezentacji”, Motywacja do nauki-jak ją w sobie odnaleźć i utrzymać niezbędną do nauki koncentrację”, „Ważny wybór”, „Zarządzanie stresem”, „Jak rozmawiać, żeby się dogadać?-o inteligencji emocjonalnej i komunikacji w relacjach”.

4. Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów poprzez formy pracy pozalekcyjnej :

- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z języka polskiego, języka angielskiego i matematyki,

- konsultacje z matematyki,

- zajęcia korekcyjno- kompensacyjne,

- dostosowanie wymagań edukacyjnych do możliwości psychofizycznych uczniów z opiniami i orzeczeniami z PPP,

- realizacja indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych w przypadku uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego.

II Obszar: Rozwój rynku pracy i wsparcia dla osób bezrobotnych

1. Prowadzenie działań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów:

- zajęcia z doradcą zawodowym z Powiatowego Urzędu Pracy

- zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzone przez pedagoga szkolnego,
- lekcje tematyczne prowadzone przez wychowawców i pedagoga.

IV Obszar. Budowanie kompleksowego systemu bezpieczeństwa i profilaktyki

1. Programy, kampanie i zajęcia edukacyjno-profilaktyczne:

- współpraca z Komendą Powiatową Policji spotkania z funkcjonariuszami policji w ramach godzin wychowawczych:
 - realizowanie tematów dotyczących odpowiedzialności prawnej nieletnich
 - cykl zajęć pt. „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczne wakacje”,
- współpraca z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną prowadzenie zajęć w szkole przez pracowników PSSE
- zajęcia nt. zagrożeń związanych z paleniem papierosów połączone z badaniami smokerlyzerem,
- udział w organizowanych akcjach i kampaniach tj. Światowy Dzień Rzucania Palenia, Światowy Dzień AIDS, Trzymaj Formę,
- realizacja przez pedagoga szkolnego „Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych ARS- jak dbać o miłość”
- udział uczniów w I Konferencji Profilaktyki pt. „Młodzi Aktywni Skuteczni” organizowanej przez MKRPA i Burmistrza Miasta Hajnówka
- udział uczniów w zorganizowanej w szkole prelekcji pani Katarzyny Maksimowicz z Białostockiego Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie w związku z Narodowym Programem Zwalczania Chorób Nowotworowych na temat profilaktyki raka piersi,
- tematy poruszane na godzinach wychowawczych przez pedagoga szkolnego i wychowawców zgodnie z założeniami programu wychowawczego i Szkolnego programu profilaktyki

2. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

- praca w Zespole Interdyscyplinarnym i grupach roboczych,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- organizowanie uczniom z rodzin dotkniętych wsparcia psychologicznego,
- udzielanie poradnictwa i kierowanie do odpowiednich instytucji ofiary przemocy i osobom stosującym przemoc.

12.8 Zespół Szkół nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Hajnówce

I Obszar Wspieranie rodzin i zapobieganie kryzysom w rodzinach

- Wywiadowki z elementami profilaktyki dot. zagrożeń Internetu, bezpieczeństwa dzieci i

młodzieży we współczesnym świecie, dot. relacji pomiędzy dziećmi w poszczególnych klasach oraz klimatu szkoły; itp.;

- Warsztaty dla rodziców rozwijające kompetencje wychowawcze;
- Konsultacje indywidualne dla rodziców w związku z pojawiającymi się trudnościami edukacyjnymi i wychowawczymi,
- Upowszechnienie informacji dot. instytucji oraz ośrodków diagnostycznych i terapeutycznych;
- Mediowanie konfliktów pomiędzy dziećmi, z udziałem ich rodziców;
- Wspieranie dzieci w różnorodnych kryzysach;
- Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie praw i obowiązków młodych ludzi zgodnie z Konwencją o Prawach Dziecka;
- Podnoszenie poziomu świadomości rodziców związanej z możliwościami pracy z rodziną będącą w kryzysie; itp.

II Obszar: Rozwój rynku pracy i wsparcia dla osób bezrobotnych

- Współpraca z instytucjami zajmującymi się promocją zatrudnienia, poszerzania kompetencji zawodowych oraz zapobieganiu bezrobociu (Młodzieżowe Centrum Kariery, Poradnia P-P);
- Rozwijanie przyszłościowych kompetencji zawodowych (zajęcia artystyczne, zajęcia z programowania komputerowego „Zaprogramuj się na przyszłość”, udział w programie „Mistrzowie Kodowania”, godzina kodowania HOUR OF CODE w ramach tygodnia edukacji informatycznej, udział w programie „Cybernauci”);
- Szeroko pojęte promowanie wartości edukacji poprzez min. współpracę z absolwentami szkoły, śledzenia ich dalszych losów itp.

III Obszar: Rozwój systemu wsparcia i aktywności osób zależnych, starszych i niepełnosprawnych:

- Edukowanie rodziców w kwestii możliwej pomocy i wsparcia dla dzieci z różnorodnymi trudnościami;
- Rozwój wolontariatu szkolnego, ukierunkowanie działań na wsparcie osób potrzebujących, słabszych, będących w kryzysie (zbiórka żywności (sklepy PSS, Biedronka, organizowane przez Bank Żywności; baśniowa akcja Fundacji Dziewczynka z zapalkami; WOŚP; Akcja: „Nie bij mnie kochaj mnie”; UNICEF „Wszystkie kolory świata”, „Mali uczniowie idą do szkoły”; Świąteczna zbiórka darów przeznaczonych dla Polaków na Grodzieńszczyźnie itp.)

IV Obszar: Budowanie kompleksowego systemu bezpieczeństwa i profilaktyki

Wdrażanie założeń znowelizowanego Szkolnego Programu Profilaktyki oraz wniosków operacyjnych z aktualnej ewaluacji wewnętrznej związanych z systemem bezpieczeństwa i profilaktyki min. :

- Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży poprzez zajęcia profilaktyczne (np. : „Śniadanie daje moc”, „Owoce i warzywa”, profilaktyka antynikotynowa, działania mające na celu zapobieganie przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy itp.)
- Zajęcia socjoterapeutyczne;
- Program profilaktyczny „Zachowaj trzeźwy umysł”;
- W szkole funkcjonują gromady zuchowe oraz harcerstwo;

V Obszar: Rozwój zasobów społecznych i integracji:

- 1.Szkolenia specjalistyczne dla nauczycieli oraz kadry psychologiczno-pedagogicznej
- 2.Współpraca szkoły z instytucjami wspierającymi i pomocowymi w mieście oraz w województwie,
- 3.Promowanie wolontariatu jako miejsca pozwalającego na wymianę doświadczeń, promującego współpracę między osobami w różnym wieku, o różnych możliwościach i pomysłach,
- 4.Włączanie i angażowanie rodziców w działalność szkoły na różnych płaszczyznach; itp.

12.9 Zespół Szkół nr 3

I Obszar: Wspieranie rodzin i zapobieganie kryzysom w rodzinach

- Organizacja prorodzinnych kampanii, imprez integracyjnych i kulturalnych, spartakiad:
 - integracyjna impreza „Bezpiecznie zdrowo i kolorowo”, w której uczestniczyli uczniowie i rodzice,
 - „Święto Kultury Białoruskiej” pod hasłem „My siabrujem i hulajem razem”- uroczystość dla uczniów, rodziców, uczniów i nauczycieli z Białorusi i zaproszonych przedstawicieli władz miasta,
 - realizacja projektu „Cała Polska czyta dzieciom”- wizyty w szkole rodziców czytających bajki w klasach swoich dzieci,

- szkolne uroczystości okolicznościowe z udziałem rodziców i dziadków, systematyczne zebrania z rodzicami,
- „Akcja animacja! Teatr na jesienną nudę” realizowanego przez Stowarzyszenie Kulturalne „Pocztówka”,
- Prowadzenie programów, warsztatów i szkoleń dla rodziców:
 - „Dlaczego warto czytać dzieciom?”,
 - „Wpływ zdrowego odżywiania na rozwój psychofizyczny dzieci”,
 - „Zdrowy tryb życia, zdrowe odżywianie”,
 - „Niestraszna nam IV klasa”,
 - „Rodzic jako uczestnik życia szkoły- odpowiedzialność prawna rodziców i nieletnich”,
- Dostępność specjalistów w szkole
 - psycholog, pedagog, logopeda dostosowana do potrzeb uczniów i rodziców,
- Współpraca z pracownikami socjalnymi i asystentami rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
 - konsultacje i wspólne diagnozowanie sytuacji finansowych, opiekuńczych i wychowawczych w rodzinach uczniów, wizyty w domach rodzinnych,
- Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie
 - monitorowanie sytuacji uczniów wychowujących się w rodzinach zastępczych,
 - organizacja spotkań w szkole z udziałem pracowników PCPR w sytuacjach kryzysowych, niepokojących nauczycieli
- Zabezpieczenie potrzeb bytowych uczniów z ubogich rodzin:
 - organizacja i finansowanie uczniom bezpłatnych obiadów w szkole, współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Polską Akcją Humanitarną, ELEOS Białystok –udział w programie „Pajacyk”- finansowanie potrzebującym uczniom obiadów szkolnych,
 - udział w akcji „Szlanka mleka” i „Owoce w szkole”-Agencja Rynku Rolnego
 - udział w programie Embargo Rosja- dostarczenie rodzinom bezpłatnych owoców,
 - realizacja programu pomocy *Stypendium Szkolne*- współpraca z Urzędem Miasta,
 - wyposażenie uczniów w artykuły szkolne otrzymane od Zarządu Rejonowego PCK,
- Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów:
 - umożliwianie pracy w zespołach zajęć korekcyjno- kompensacyjnych, dydaktyczno-

wyrównawczych, logopedycznych, terapeutycznych z psychologiem, socjoterapeutycznych z pedagogiem,

- dostosowywanie wymagań edukacyjnych do możliwości psychofizycznych uczniów z opiniami poradni psychologiczno- pedagogicznej,
- realizacja indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych w przypadku uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego,
- zapewnienie opieki najmłodszym uczniom w świetlicy szkolnej- rozszerzenie oferty zgodnie z potrzebami rodziców (godziny pracy świetlicy-7.00- 17.00),
- zapewnienie opieki uczniom w czasie dni wolnych od zajęć dydaktycznych.
- Współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną na rzecz pomocy uczniom i ich rodzinom
 - informowanie i kierowanie rodziców do podmiotów świadczących pomoc,
 - organizacja spotkań z udziałem pracowników PPP uczniom, rodzicom, nauczycielom.

II Obszar: Rozwój rynku pracy i wsparcia dla osób bezrobotnych

- Prowadzenie działań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów:
 - lekcje tematyczne prowadzone przez wychowawców i pedagoga,
 - zajęcia z doradcą zawodowym z Powiatowego Urzędu Pracy nt. „Perspektywy na lokalnym rynku pracy”,
 - udział w Dniach Otwartych Zespołu Szkół Zawodowych w H-ce, I Liceum Ogólnokształcącego w H-ce, Liceum z DNJB w H-ce-
 - zapoznanie z ofertą szkół ponadgimnazjalną oraz promowanie placówek oświatowych w Gminie Miejskiej Hajnówka
 - realizacja planu doradztwa zawodowego w ramach obowiązkowych zajęć w gimnazjum,
 - poznanie różnych zawodów wykonywanych przez rodziców uczniów w ramach spotkań klasowych w klasach najmłodszych.

III Obszar: Rozwój systemu wsparcia i aktywności osób zależnych, starszych i niepełnosprawnych:

- Spotkania zwiększające świadomość znaczenia tolerancji w życiu społecznym
 - lekcja tolerancji przeprowadzona przez pedagoga ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Hajnówce,
 - lekcje tematyczne prowadzone na godzinach wychowawczych przez pedagoga szkolnego i wychowawców,

- współpraca ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno- Wychowawczym w Hajnówce- wspólne uroczystości,

- Akcje na rzecz ludzi starych, niepełnosprawnych i chorych:

- wolontariat z Bractwem Młodzieży Prawosławnej przy Parafii Św. Trójcy w Hajnówce- zbiórka żywności dla potrzebujących,

- wolontariat na rzecz Podlaskiego Hospicjum Onkologicznego w Nowej Woli- zbiórka pieniędzy podczas Festiwalu Piosenki Poetyckiej im. Bułata Okudźawy, sprzedaż na rzecz hospicjum ozdób choinkowych wykonanych przez uczniów, akcja charytatywna z udziałem uczniów, rodziców i nauczycieli polegająca na wykonaniu kartek świątecznych przekazanych hospicjum,

- współpraca z Fundacją „Przyjazny Świat Dziecka”- zebranie ok. 2,5 tony makulatury na rzecz rodzinnych domów dziecka,

- akcja Amnesty International Polska- Maraton Pisania Listów w obronie osób, wobec których łamane są prawa człowieka,

- wspieranie działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku:

- udostępnianie sali gimnastycznej na zajęcia rekreacyjne- gry w tenisa stołowego,

- lekcje języka angielskiego prowadzone przez nauczyciela przedmiotu,

- zatrudnienie asystenta nauczyciela do pracy w klasie z uczniem autystycznym.

- Promowanie w szkole idei wolontariatu

- udział uczniów w warsztatach „Co to jest wolontariat” prowadzonym przez dr P.Grabowskiego

- organizacja akcji wolontarackich przez Samorząd Uczniowski- kiermasz ciast, szkolne kolędowanie, pomoc koleżeńska

IV. Budowanie kompleksowego systemu bezpieczeństwa i profilaktyki

- organizowanie i udział w kampaniach edukacyjno- profilaktycznych, prowadzenie warsztatów, programów i projektów profilaktycznych:

- „Ogólnopolski Głos Profilaktyki”- akcja nagłaśniająca problem uzależnień i promująca życie bez używek, poruszająca również temat anoreksji zorganizowana we współpracy z Komendą Powiatową Policji i Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych- prezentacja, wykład, pokaz, rozegranie towarzyskiego meczu siatkówki pomiędzy uczniami i nauczycielami,

- współpraca z Powiatową Stacją Sanitarno- Epidemiologiczną- realizacja programów profilaktycznych, udział w organizowanych akcjach i kampaniach (*Światowy Dzień Rzucania Palenia, Nie pal przy mnie proszę, Trzymaj formę, Żyj smacznie i zdrowo*),

- współpraca z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w realizacji założeń Kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł- udział w konkursach, materiały edukacyjne,
- spotkania z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji dotyczące *Bezpiecznego poruszania się po drodze, Bezpieczne ferie, Bezpieczne wakacje, Odpowiedzialności prawnej nieletnich*,
- spotkania edukacyjne ze strażakami w izbie „Ognik”
- projekt edukacyjno- profilaktyczny „Odpowiednie drogowskazy” realizowany przez fundację Oni To My (zajęcia z terapeutą uzależnień, przygotowanie debaty oxfordzkiej, warsztaty teatralne i przygotowanie spektaklu, udział w programie „Cienka granica”,
- program edukacyjno- profilaktyczny Szkoła Dobrego Wyboru,
- program edukacyjny „Fonoholizm wśród młodzieży”,
- tematy poruszane na godzinach wychowawczych zgodne z założeniami Programu wychowawczego i Szkolnego programu profilaktyki,
- Diagnoza środowiska szkolnego Zespołu Szkół nr 3 w Hajnówce pod względem używania przez uczniów papierosów, alkoholu i narkotyków- ocena skali doświadczeń uczniów z substancjami psychoaktywnymi,
- udział szkoły (klasy I-III SP) w programie „Szkolna lekcja tolerancji” finansowanego przez MEN, realizowanego przez stowarzyszenie kulturalne POCZTÓWKA
- działania w ramach przeciwdziałania przemocy domowej:
 - praca w zespole interdyscyplinarnym i grupach roboczych- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, pomoc uczniom z rodzin dotkniętych przemocą, monitorowanie sytuacji szkolnej i rodzinnej uczniów, systematyczna współpraca z instytucjami wspierającymi uczniów i ich rodziny,
 - systematyczne doskonalenie zawodowe nauczycieli w obszarach profilaktyki,
 - współpraca z sądem rodzinnym.
- Organizacja alternatywnych form spędzania wolnego czasu uczniom- zapobieganie patologiom
 - organizacja zajęć pozalekcyjnych zgodnie z potrzebami uczniów,
 - realizacja inicjatyw uczniowskich- szkolny radiowęzeł, szkolna siłownia,
 - organizacja szeregu wyjazdów edukacyjnych, spotkań integracyjnych,
 - realizacja projektów edukacyjnych we współpracy z lokalnymi instytucjami,
 - organizacja zajęć sportowych,
 - nieodpłatne udostępnienie sali gimnastycznej dzieciom biorącym udział w zajęciach organizowanych przez OSiR i Klub „Puszcza”.

V. Rozwój zasobów strategii i integracji

- prowadzenie strony internetowej szkoły, systematyczne umieszczanie ogłoszeń, relacji z działalności szkoły, informacji do rodziców, utworzenie BIP,
- e-dziennik, jako komunikator pomiędzy szkołą, a rodziną
- warsztaty z udziałem przedstawicieli rodziców (Rada Rodziców) poświęcone opracowaniu analizy SWOT szkoły na potrzeby budowy koncepcji pracy szkoły,
- nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi z terenu powiatu:
 - Stowarzyszenie Kulturalne „Pocztówka”,
 - Oni To My- fundacja na rzecz budowy otwartego społeczeństwa,
 - nawiązanie współpracy ze szkołą w Brześciu (Białoruś) i Suure- Jaani (Estonia)- wymiana dobrych praktyk.
- Kontynuowanie pracy organizacji zrzeszających uczniów, których celem jest rozwój dzieci w zakresie postaw prospołecznych:
 - Polski Czerwony Krzyż,
 - Związek Harcerstwa Polskiego

12.10 Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

I Obszar : Wspieranie rodzin i zapobieganie kryzysom w rodzinach.

1. Organizowanie prorodzinnych kampanii, imprez integracyjnych, kulturalnych i sportowych:

1. Projekt „Spędźmy razem trochę czasu” - skierowany do rodziców i dzieci uczęszczających na zajęcia WWRD,
2. III Międzynarodowe Forum Opiekunów i Terapeutów Osób Niepełnosprawnych,
3. Szkolny Piknik Integracyjny,
4. Szkolna Wigilia,
5. Obchody Międzynarodowego Dnia Autyzmu,
6. Wyjazd na TATASPARTAKIADĘ do Łaz pod Warszawą.

III Obszar: Rozwój systemu wsparcia i aktywności osób zależnych, starszych i niepełnosprawnych.

1. Prowadzenie zajęć Wczesnego Wspomagania Rozwoju dla dzieci niepełnosprawnych

intelektualnie i zagrożonych niepełnosprawnością.

2. Utworzenie Warsztatów Treningowych przy SOSW dla dorosłych uczniów klas Przystosabiających do Pracy – nauka samodzielności.

IV Obszar . Budowanie kompleksowego systemu bezpieczeństwa i profilaktyki.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Hajnówce realizuje programy rządowe „Bezpieczna i Przyjazna Szkoła” oraz „Bezpieczna +”. W roku 2015 przystąpiliśmy do programu rządowego „Chronimy dzieci”. **W roku 2016 uzyskaliśmy Certyfikat Szkoły Chroniącej Dzieci.** W ramach realizacji powyższych programów przeprowadziliśmy następujące działania:

1. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie przemocy w rodzinie.

1. Wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujących zachowania nieagresywne, realizowanie założeń profilaktyki uniwersalnej z zakresu organizacji czasu wolnego: zajęcia sportowe, taneczne, teatralne, recytatorskie, muzyczne, plastyczne, kulinarne - przygotowania i udział w przeglądach, konkursach.
2. Dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków, miejsc szukania pomocy.
3. Prowadzenie Treningu Zastępowania Agresji, Treningu Umiejętności Społecznych oraz zajęć socjoterapeutycznych.
4. Szkolenie dla młodzieży „Stop agresji i przemocy” prowadzone przez specjalistę z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

2. Podnoszenie kompetencji rodziców poprzez udział ich w cyklu szkoleń prowadzonych na terenie Ośrodka „Rodzic na Szóstkę” oraz warsztatów „Wpływ diety bezglutenowej na funkcjonowanie dziecka z autyzmem” w ramach Projektu „**Przygoda Questingowa formą aktywizacji i integracji osób ze spektrum autyzmu**”.

3. Podnoszenie kompetencji nauczycieli poprzez udział w szkoleniach:

- „Skąd ta agresja” prowadzonym przez p. Justynę Baćłowską oraz „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie” w MOPS,
- „Agresja i autoagresja wśród dzieci i młodzieży” oraz „Praca z trudnym rodzicem ”w PPP w Hajnówce,
- „Diagnoza, terapia i profilaktyka w pracy z dziećmi i młodzieżą – nowe wyzwania” -X Konferencja Metodyczna w WOAK w Białymstoku .

4. Realizacja **Projektu „Spędźmy razem trochę czasu”- profilaktyka przeciw agresji**, skierowanego do rodziców i dzieci uczęszczających na zajęcia Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka w SOSW w Hajnówce. Od września do połowy grudnia 2016 r. odbywały się zajęcia grupowych terapii tańcem, dogoterapii, bajkoterapii i arteterapii.
5. Organizacja **III Międzynarodowego Forum Opiekunów i Terapeutów Osób Niepełnosprawnych - zrozumieć agresję**. W dniach 1-2 XII 2016r. w HDK odbyła się konferencja poświęcona tematyce diagnozy, leczenia i terapii osób niepełnosprawnych intelektualnie z zaburzeniami agresywnymi.
6. Udział w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Hajnówce w MOPS (współpraca z Policją, GOPS, MOPS, PCPR, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Domem Dziecka w Białowieży, Sądem Rodzinnym i placówkami oświatowymi działającymi na terenie Hajnówki) oraz działania interdyscyplinarne w zakresie przemocy w rodzinie.
7. Diagnozowani indywidualnych potrzeb uczniów z problemami wychowawczymi.
8. Współpraca z Radą Rodziców – diagnozowanie potrzeb (ankiety), przedstawianie propozycji tematyki pomocy psychologiczno-pedagogicznych, mediacja rodzinna.
9. Opracowanie ankiet dla uczniów, rodziców i nauczycieli, badających bezpieczeństwo w SOSW w ramach Ewaluacji Wewnętrznej.

V Obszar: Rozwój zasobów społecznych i integracji

1. Wymiana dobrych praktyk z nauczycielami i rodzicami dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną z Polski, Niemiec i Białorusi - **III Międzynarodowe Forum Opiekunów i Terapeutów Osób Niepełnosprawnych**.
2. Organizowanie imprez integracyjnych, kulturalnych i sportowych we współpracy z placówkami zajmującymi się edukacją i terapią osób niepełnosprawnych intelektualnie:
 - Projekt **„Przygoda Questingowa formą aktywizacji i integracji osób ze spektrum autyzmu”**,
 - Cykl spotkań integracyjnych z ŚDS i WTZ, pn.: **„Łączy nas sztuka”**,
 - Cykl spotkań **„Mądre czytanie”**,
 - Organizacja obchodów **Międzynarodowego Dnia Autyzmu** w Hajnówce,

- **Wojewódzka Ekoolimpiada,**
- Przegląd Talentów Osób Niepełnosprawnych „**Hajnowskie Prezentacje Artystyczne**”.

3. Współpraca ze Szkolnym Kołem Wolontariatu przy Zespole Szkół z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego w Hajnówce.

12.11 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

I Obszar: Wspieranie rodzin i zapobiegania kryzysom w rodzinach

- konsultacje rodzinne - 82 osób
- terapie rodzin - 5 rodzin
- Rozwój rynku pracy :
 - Zajęcia edukacyjno- zawodowe przeprowadzone w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych:
 - „Kompetencje zawodowe, a kotwice kariery”, „Odkrywamy swoje preferencje zawodowe i oczekiwania związane z pracą”, „Jak wybrać szkołę ponadgimnazjalną?” ,
- „Moje zainteresowania zawodowe- 212 osób
- diagnozy zawodowe -28 osób.
- Budowanie kompleksowego systemu bezpieczeństwa i profilaktyki.
 - a) Prelekcje, warsztaty dla uczniów rodziców i nauczycieli:
 - Cykl zajęć z zakresu profilaktyki, Zrób coś dobrego dla swojego zdrowia psychicznego”
 - „Prawidłowości okresu dorastania”, „Depresje wśród młodzieży”, „Zaburzenia odżywiania choroba ciała czy duszy”,
 - Uzależnienia znaki czasów
 - „Zagrożenia płynące z mediów”
 - „Przemoc i agresja w bajkach i grach komputerowych”
 - „Dlaczego warto czytać dzieciom książki”
 - „Rozwój emocjonalny dziecka przedszkolnego”
 - „Sposoby radzenia z dzieckiem z zaburzeniami w rozwoju społeczno-emocjonalnym”
 - „Stop przemocy i agresji”
 - „Zagrożenia płynące z mediów”
 - „Przemoc i agresja w bajkach i grach komputerowych”
 - „Dlaczego warto czytać dzieciom książki”
 - „Dziecko zagrożone próbą samobójczą”
 - „Dlaczego warto czytać dzieciom”

- Warsztaty dla Dobrych Rodziców
- b) Terapie dzieci i młodzieży
 - logopedyczne – 64
 - psychologiczne – 16
 - pedagogiczne – 41
- c) Badania diagnostyczne:
 - logopedyczne – 199
 - psychologiczne – 430
 - pedagogiczne – 395
 - przesiewowe badania wzroku - 56
 - przesiewowe badania słuchu - 62
 - przesiewowe badania prognostyczne - 128
- d) Konsultacje i porady dla rodziców i nauczycieli- 453 osoby

12.12 Powiatowy Urząd Pracy w Hajnówce

Na koniec grudnia 2016r. liczba osób bezrobotnych wynosiła 1658 i była niższa o 57 osób bezrobotnych w porównaniu do 2015r. Liczba osób bezrobotnych w mieście Hajnówka wynosiła 729 w tym 311 kobiet.

Aktywizacją zawodową w 2016r. objęte zostały osoby bezrobotne i poszukujące pracy, w tym osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zastosowano wobec nich zróżnicowane usługi wynikające z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zastosowano następujące instrumenty rynku pracy:

- Staże – 220 osób.
- Prace interwencyjne – 59 osób.
- Roboty publiczne – 45 osób.
- Wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy – 3 osoby.
- Środki na podjęcie działalności gospodarczej – 13 osób.
- Bony na zasiedlenie – 5 osób.
- Prace społecznie-użyteczne – 80 osób.
- Szkolenia – 16 osoby.

W 2016r. zorganizowano szkolenia w zakresie:

- Kierowca operator wózków jezdniowych z wymianą butli gazowych w tych wózkach z modułem magazynowania.

- Spawacz metoda MAG i metoda TIG

W ramach realizowanej formy aktywizacji bezrobotnych, jaką jest przyznanie bezrobotnemu jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej na podstawie art. 46 ustawy w 2015 roku dofinansowano koszty związane z podjęciem działalności gospodarczej dla 15 osób bezrobotnych w następujących zakresach:

- usługi gastronomiczne,
- roboty budowlane wykończeniowe,
- usługi fotograficzne,
- usługi remontowo-budowlane,
- produkcja mebli,
- sprzedaż artykułów przemysłowych, kwiatów,
- prowadzenie klubokawiarni,
- usługi wulkanizacyjne i naprawa pojazdów samochodowych,
- usługi stolarskie,
- wykonywanie instalacji elektrycznych, teletechnicznych, pomiarów oraz montażu instalacji hydraulicznych oraz grzewczych,
- usługi fryzjerskie.

Realizując nowe zadanie adresowane do pracodawców, wspomagające przekwalifikowanie lub aktualizację wiedzy i umiejętności osób pracujących Powiatowy Urząd Pracy w Hajnówce w 2016 roku zawarł 4 umowy o sfinansowanie z Krajowego Funduszu Szkoleniowego kształcenia ustawicznego dla 71 pracowników i 1 pracodawcy. Środki KFS zostały przeznaczone na kształcenie pracowników i pracodawców zgodnie z ustalonym przez MPiPS priorytetem tj. na kształcenie ustawiczne osób w wieku 45 lat i powyżej, na finansowanie takich kursów jak:

1. Kierowca-operator wózków jezdniowych z napędem silnikowym wraz z wymianą butli gazowych w tych wózkach;
2. Szkolenie podstawowe i specjalistyczne dla diagnostów;
3. Spawacz metodą MAG, TIG 141, MMA 111;
4. Kurs gazowego spawania blach;
5. Kurs dla kandydatów na specjalistę ds. Rachunkowości (samodzielnego Księgowego);

6. Napędy i sterowanie hydrauliczne w maszynach i urządzeniach;
7. Szkolenie z zakresu żywienia zbiorowego;
8. Operator suwnic i żurawii przyściennych;
9. Projektowanie kół zębatych;
10. Podstawy hydrauliki siłowej;
11. Wady odlewów i sposoby zapobiegania ich powstawania;
12. Elektrohydraulika i hydraulika proporcjonalna;
13. Lean manufacturing-szczupłe zarządzanie produkcją;
14. Kurs tańca nowoczesnego o specjalności Hip-Hop;
15. Kurs programowania stron WWW;
16. Kurs grafiki komputerowej, podstawy;
17. Kurs grafiki komputerowej zaawansowany;
18. Operator maszyn stolarskich;
19. Zarządzanie zespołem;

12.13 Młodzieżowe Centrum Kariery

MCK w Hajnówce prowadzi działalność na rzecz młodzieży uczącej się, nieaktywnej zawodowo, bezrobotnej, zagrożonej wykluczeniem społecznym, które kwalifikują się do tzw. Grupy NEET w przedziale wiekowym od 16 do 25 roku życia. MCK prowadzi działania w zakresie pośrednictwa pracy, poradnictwa i doradztwa zawodowego, a także w zakresie działalności szkoleniowej. Jak co roku, MCK w Hajnówce realizuje program „Wolontariat w OHP”, w którym udział wzięły 3 osoby. Wolontariusze mieli okazję uczestniczyć w realizacji zajęć z doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy. Młodzież odwiedzająca hajnowską jednostkę skorzystała ze wsparcia doradcy zawodowego, pośrednika pracy i specjalisty ds. rozwoju zawodowego. W kwietniu 2016 przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Hajnówce zostały zorganizowane Targi Edukacyjno - Zawodowe pod hasłem: „Bądź przedsiębiorczy”, które adresowane były do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych oraz młodzieży bezrobotnej i poszukującej pracy. Głównym celem przedsięwzięcia było podniesienie świadomości uczniów w zakresie podejmowania samodzielnych

i trafnych decyzji dotyczących dalszego wyboru kierunku kształcenia i zawodu, zbliżenie młodzieży do środowiska pracodawców, ukazanie możliwości poszukiwania i podejmowania zatrudnienia oraz podwyższenia kwalifikacji w celu zwiększenia szans na rynku pracy. Uczestnikami targów były: uczelnie wyższe, lokalni pracodawcy oraz instytucje rynku pracy działające na rzecz młodzieży uczącej się, bezrobotnej i poszukującej pracy. Ponadto zrealizowano 4 giełdy pracy, podczas których pozyskano 65 miejsc pracy.

Specjalista ds. rozwoju zawodowego zrealizował 3 kursy zawodowe: „Spawacz metodą MAG – 135”, „Pracownik pomocniczy hotelu z modulem konserwatora zieleni” oraz „Obsługa wózków jezdniowych”. W kursach łącznie wzięło udział 30 osób, z czego po zakończonym udziale zatrudnienie podjęło 25 osób. Młodzieżowe Centrum Kariery w Hajnówce zorganizowało również 11 szkoleń z inicjatywy własnej jednostki, dzięki którym młodzież miała możliwość zapoznania się z praktyczną nauką zawodu.

W ramach programu *Gwarancje dla młodzieży* w jednostce rozpoczęto realizację dwóch projektów: *Obudź swój potencjał – EFS* i *Akcja aktywizacja – EFS* łącznie dla 20 beneficjentów, którzy skorzystali lub skorzystają z następujących form wsparcia: doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy, indywidualne i grupowe spotkania z psychologiem, staże zawodowe, kursy zawodowe: operator obrabiarek CNC, pomoc kucharza z modulem carvingu i baristy oraz magazynier – sprzedawca z modulem obsługi wózka jezdniowego podnośnikowego lub z modulem obsługi komputera i programów użytkowych.

12.14 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Zadania realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce w 2016 roku, które wpisują się (są zbieżne) w realizację Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2013 – 2021

I Obszar: Wspierania rodzin i zapobieganie kryzysom w rodzinach

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce w realizuje „3 letni program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015–2017,,.

Na koniec 2016 r. na terenie miasta Hajnówka funkcjonowało 25 rodzin zastępczych w których przebywało 48 wychowanków. Rodziny zastępcze wspiera 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Wsparciem objętych było 22 rodziny zastępcze w których przebywało 41 wychowanków. Wszystkim rodzinom zastępczym wychowankom tych rodzin sporządzono ocenę i opinię zasadności pobytu dziecka w rodzinie. Informację w tym zakresie przekazano do wiadomości Sadu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich.

II. Obszar: Rozwoju rynku pracy i wsparcia dla osób bezrobotnych

Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Hajnówce w obszarze pomocy i wsparcia w zatrudnieniu usamodzielnianych wychowanków z pieczy zastępczej.

III. Obszar: Rozwój systemu wsparcia i aktywności osób zależnych, starszych, niepełnosprawnych.

Rada Powiatu Hajnowskiego podjęła Uchwały dotyczące:

- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Hajnowskiego na lata 2016 – 2022,
 - Powiatowy Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2016 – 2022
- Oba dokumenty dotyczą obszarów (wpisują się) w zadania Programu gminy miejskiej Hajnówka. Poniżej przedstawiamy działania, które odpowiadają poszczególnym kierunkom działań ww. Programu:

Nr 2 – udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych przez pracowników PCPR i Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności – ok. 1800 informacji

- wydawanie dokumentów potwierdzających niepełnosprawność:
- legitymacje osoby niepełnosprawnej 292,
- karty parkingowe – 218
- orzekanie osób niepełnosprawnych – wydawanie orzeczeń potwierdzających niepełnosprawność – 1.410 orzeczeń

Nr 12 – „kontynuacja likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych”
Udzielono dofinansowania do likwidacji barier ww. zakresie dla osób niepełnosprawnych w ich miejscu zamieszkania dla 16 osób na kwotę 34.951 zł.

Samorząd powiatowy złożył akces do programu ogłoszonego przez Zarząd PFRON pt. „Program wyrównywania różnic między regionami III” w 2016 r. dla jednostek (z obszaru oświaty i zdrowia) w likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych – brak zainteresowania (nie zostały złożone projekty)

Realizacja pilotażowego programu Aktywny Samorząd w edycji 2016 rok. W ramach programu udzielono wsparcia 44 osobom na kwotę 128.632,40 zł.

Nr 17 – „rozwój usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi”

Wspieranie / kierowanie i nadzór nad działalnością Środowiskowego Domu Samopomocy”
W 2016 r. liczba uczestników zajęć Środowiskowego Domu Samopomocy w Hajnówce wyniosła 67 osób z tego 49 pochodziło z miasta Hajnówka.

Nr 20 – „Współpraca instytucji i organizacji na rzecz osób niepełnosprawnych – WTZ „

Do Warsztatu Terapii Zajęciowej uczęszczało w 2016 roku 35 osób w tym 16 z miasta Hajnówki.

IV. Obszar : Budowanie kompleksowego systemu bezpieczeństwa i profilaktyki

W tym obszarze w roku 2016 został opracowany i przyjęty Uchwałą Rady Powiatu Hajnowskiego – Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2021.

Nr 7 – „przeciwdziałanie przemocy domowej”

- współpraca z Policją w zakresie przekazywania informacji o usługach i formach wsparcia świadczonych przez PCPR skierowanych do rodzin będących w zainteresowaniu Policji. Udzielono odpowiedzi na 35 zapytań o rodziny z terenu Miasta Hajnówka , do 20 z w/w rodzin przesłano informator „ Informator dotyczy podmiotów świadczących pomoc dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz podmiotów realizujących oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie powiatu hajnowskiego” oraz ulotkę „Żółta kartka” zawierającą podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, a także dane na temat miejsca uzyskania pomocy i wsparcia.

- realizacja program korekcyjno – edukacyjnego, uczestniczyło 10 osób w tym 8 zgłoszonych przez Zespół Interdyscyplinarny Miasta Hajnówka,

- prowadzono monitoring programu korekcyjno edukacyjnego z roku 2014 (miasto Hajnówka 1 osoba),

Centrum upowszechniło wśród lokalnych instytucji ulotkę, skierowaną do osób uwikłanych w przemoc pn. „ Żółta kartka”, zawierającą podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, a także dane na temat miejsca uzyskania pomocy i wsparcia.

- PCPR przygotowało „Informator dotyczący podmiotów świadczących pomoc dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz podmiotów realizujących oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie powiatu hajnowskiego”, zawierający: dane teleadresowe Centrum jako podmiotu realizującego oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne, wykaz zespołów interdyscyplinarnych wraz z danymi teleadresowymi ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu, wykaz jednostek specjalistycznego poradnictwa w powiecie oraz organizacji pozarządowych świadczących usługi na rzecz rodzin dotkniętych przemocą; Ww. informator, przekazano instytucjom działającym w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie; informator został również opublikowany na stronie internetowej PCPR w Hajnówce;

- rozpowszechniano (w siedzibie PCPR oraz wśród lokalnych placówek i instytucji pomocowych) broszury, ulotki i plakaty informacyjne dotyczące przeciwdziałania przemocy, pozyskane z innych instytucji i organizacji, np.: ulotka „Prawa ofiar przemocy seksualnej”- opracowana przez

Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania, „Informator o alternatywnych sposobach rozwiązywania sporów” opracowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości;

- założono 1 Niebieską Kartę
- z pomocy psychologa skorzystało 3 osoby z terenu Miasta Hajnówki
- w grudniu 2016 r. poinformowano OPS –y , Zespoły Interdyscyplinarne i inne podmioty o rozpoczęciu naboru do realizacji w 2017 r. Programu Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych

V. Obszar: Rozwój zasobów społecznych i integracji

Kierunki działań: nr 5 – „ Wykorzystywanie różnorodnych form komunikacji ze społecznością ...”
– uczestnictwo pracowników Powiatowego Centrum w spotkaniach organizowanych przez organizacje pozarządowe np. Koło Terenowe PZN w Hajnówce , Warsztat Terapii Zajęciowej w Hajnówce, Środowiskowy Dom Samopomocy w Hajnówce , Zarząd Rejonowy Stowarzyszenia Diabetyków w Hajnówce Współpraca z Biurem Porad Obywatelskich w Łomży w celu możliwości skorzystania przez mieszkańców powiatu i miasta Hajnówka z usług prawnych.

Nr 11 – „ pozyskanie i wykorzystanie lokalu na prowadzenie działalności dla organizacji pozarządowych „ - Powiatowe Centrum w ramach swoich zasobów udostępnia i pokrywa koszty mediów za dwa pomieszczenia wraz z łazienką dla 4 organizacji pozarządowych działających w obszarze niepełnosprawności i wspierania rodziny.

Sporządzono; PCPR Hajnówka , dnia 23.01.2017 r.

12.15 Dzienny Dom Opieki Medycznej

1 grudnia 2016r. rozpoczął funkcjonowanie Dzienny Dom Opieki Medycznej, który jest nową formą wsparcia dla osób niesamodzielnych. Zapewnia on opiekę medyczną seniorom po pobycie w szpitalu. Głównym celem utworzenia DDOM-u jest zapewnieniem osobom starszym powyżej 65 roku życia i niesamodzielnym z obszaru powiatu hajnowskiego i części powiatu bielskiego wysokiej jakości opieki medycznej i terapeutycznej.

Dzienny Dom Opieki Medycznej powstał dzięki dofinansowaniu Unii Europejskiej oraz Ministerstwa Zdrowia w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

W okresie trwania projektu (dwa lata) pobyt na oddziale jest bezpłatny – finansowany ze środków z Departamentu Funduszy Europejskich Ministerstwa Zdrowia.

Cele dodatkowe utworzenia DDOM to:

- zapobieganie umieszczania osób zależnych w zakładach stacjonarnych, w szczególności na oddziałach szpitalnych;
- wsparcie osób starszych i niesamodzielnych w powrocie do życia w społeczeństwie;

wsparcie osób sprawujących opiekę nad osobami starszymi niesamodzielnymi w powrocie do życia w społeczeństwie;

- wsparcie osób sprawujących opiekę nad osobami starszymi i niesamodzielnymi zwiększające możliwości godzenia życia zawodowego z rodzinnym, np. podjęcie lub kontynuowanie zatrudnienia;
- podniesienie wiedzy i umiejętności osób sprawujących opiekę nad osobami zależnymi

Z usług Dziennego Domu mogą skorzystać:

- osoby bezpośrednio po przebytej hospitalizacji, których stan zdrowia wymaga wzmożonej opieki pielęgniarstwa, nadzoru nad terapią farmakologiczną oraz kompleksowych działań usprawniających;
- osoby, którym w okresie 12 miesięcy udzielone zostały świadczenia zdrowotne z zakresu leczenia szpitalnego;
- osoby niesamodzielne, których stan zdrowia nie pozwala na pozostawanie pod opieką poz i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, a jednocześnie nie wymagają hospitalizacji.

W trakcie dziennych pobytów, w warunkach zbliżonych do domowych, pacjenci mogą korzystać z opieki: lekarskiej, pielęgniarstwa, opiekuńczej, usług rehabilitacyjnych oraz innych wspomagających, usług medycznych i edukacyjnych wymaganych stanem zdrowia pacjenta.

Podstawa przyjęcia:

- skierowanie, które wydaje lekarz podstawowej opieki zdrowotnej lub lekarz ubezpieczenia zdrowotnego udzielającego świadczeń w szpitalu (dotyczy pacjentów bezpośrednio po leczeniu szpitalnym)
- karta oceny stanu klinicznego z zastosowaniem skali Barthel'a (punktacja 40-65)
- karta informacyjna z pobytu w szpitalu

W trakcie dziennych pobytów, w warunkach zbliżonych do domowych, pacjenci mogą korzystać z opieki:

- lekarskiej,
- pielęgniarstwa,
- opiekuńczej,
- usług rehabilitacyjnych,
- innych wspomagających usług medycznych i edukacyjnych, wymaganych stanem zdrowia pacjenta.

Świadczeń udziela doświadczony zespół specjalistów:

- lekarze w dziedzinie rehabilitacji medycznej oraz geriatrii,
- fizjoterapeuci,
- terapeuta zajęciowy,
- psycholog,
- neurologopeda,
- dietetyk,
- pielęgniarz,
- opiekun medyczny.

W SP ZOZ w Hajnówce udzielane są świadczenia w zakresie opieki środowiskowej psychiatrycznej, gdzie w 2016 roku objętych opieką zostało 40 osób. Ponadto w 2016r. 1 osoba została umieszczona w ośrodku dla bezdomnych oraz 2 osoby w domu pomocy społecznej. Przemoc w rodzinie wobec dzieci w 2016r. nie stwierdzono.

12.16 Warsztaty Terapii Zajęciowej

W 2016 roku uczestnicy Warsztatu Terapii Zajęciowej brali udział w konkursach, prezentacjach, przeglądach i zawodach sportowych m.in.:

- VI Podlaski Przegląd Kolęd i Pastoralek „Siemiatycka Stajenka 2016”
- V Spotkanie Kolędnicze Domów Pomocy Społecznej, Białowieża 2015
- Festiwal Hajnowskie Spotkania z Kolędą Prawosławną w Hajnowskim Domu Kultury
- XXXII Przegląd Talentów Artystycznych Osób Niepełnosprawnych w Białymstoku
- VI Przegląd Mam Talent Osób Niepełnosprawnych w Hajnowskim Domu Kultury
- V Przegląd „Etiudy Folklorystyczne Osób Niepełnosprawnych” w Bielsku Podlaskim
- V Przegląd Twórczości Osób Niepełnosprawnych Zbiór Form Artystycznych w Michałowie
- Spartakiada Osób Niepełnosprawnych na stadionie OSiR w Hajnówce
- Wojewódzki Konkurs Plastyczny „Tradycje i Obyczaje Polaków” w Młodzieżowym Domu Kultury w Białymstoku
- IX Przegląd „Haft i Koronka Powiatu Hajnowskiego” w HDK
- XXIII Przegląd Sztuki Nieprofesjonalnej w HDK
- „Tradycje i Obyczaje Polaków” - wojewódzki konkurs plastyczny (Młodzieżowy Dom Kultury w Białymstoku)
- IX Wojewódzka Ekoolimpiada w Hajnówce
- Wiersz o Puszczy Białowieskiej – konkurs

Braliśmy udział w plenerze malarskim w Garbarach nad zalewem Siemianówka, XIV Marszu Godności Osób Niepełnosprawnych w Białymstoku, Wiecu Godności Osób Niepełnosprawnych w Hajnówce, obchodach Dnia Osób Niepełnosprawnych i Dnia Wolontariusza w ZszDNJB.

W 2016 roku organizowaliśmy już po raz piąty Integracyjny Rajd Nordic Walking Osób Niepełnosprawnych po Puszczy Białowieskiej, na który zapraszamy zaprzyjaźnione warsztaty terapii zajęciowej oraz inne placówki z naszego regionu, m.in. ŚDS, SOSW, PZN. Organizowaliśmy też integracyjne spotkanie choinkowe z podopiecznymi Domu Miłosierdzia Samarytanin.

W okresie Bożonarodzeniowym kolędowaliśmy w areszcie śledczym, Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym w Hajnówce oraz Domu Miłosierdzia „Samarytanin”.

Pod kierunkiem reżyser Joanny Troc powstał spektakl Ziaziulka, w którym nasi uczestnicy mieli okazję stać się prawdziwymi aktorami. Uroczysta premiera spektaklu odbyła się 16 listopada 2016 w Muzeum i Ośrodku Kultury Białoruskiej w Hajnówce.

Przygotowaliśmy również inscenizacje pt „Rzepka”, którą prezentowaliśmy w wielu placówkach naszego miasta, m.in. Urzędzie Miasta, przedszkolach, areszcie śledczym oraz festynach.

W 2016 roku zorganizowaliśmy wycieczki krajoznawczo-turystyczne:

- Karkonosze (Jelenia Góra, Wrocław, Świeradów Zdrój, Czechy, Szklarska Poręba, Kowary),
- Kujawskie rozmaitości (Płock, Ciechocinek, Inowrocław, Włocławek, Toruń, Aleksandrów Kujawskie)
- Góry Świętokrzyskie (Kielce, Święty Krzyż, Kurozwęki)
- Warszawa

W 2016 roku nasi uczestnicy wielokrotnie odwiedzali kino, teatr, a także filharmonię i operę.

12.17 Środowiskowy Dom Samopomocy w Hajnówce

Środowiskowy Dom Samopomocy w Hajnówce jako samodzielna jednostka organizacyjna Powiatu Hajnowskiego jest finansowana z budżetu Wojewody Podlaskiego w ramach zadań zleconych z zakresu pomocy społecznej. Środowiskowy Dom Samopomocy w Hajnówce jest ośrodkiem dziennego pobytu dla 55 osób dorosłych zarówno dla osób przewlekle chorych psychicznie jak i dla osób z upośledzeniem umysłowym.

W 2016 roku z usług Środowiskowego Domu Samopomocy skorzystało 49 mieszkańców Hajnówki. Głównym zadaniem ŚDS jest podtrzymywanie i rozwijanie u osób z zaburzeniami psychicznymi umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia i funkcjonowania w najbliższej

społeczności lokalnej. ŚDS świadczył usługi w postaci indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. W 2016 roku prowadzone były różnorodne formy działań usprawniających zarówno dla grupy Typu A – osoby psychicznie chore jak i grupy Typu B – osoby z upośledzeniem umysłowym. Zadania były realizowane w ramach indywidualnych planów wspierająco - aktywizujących dostosowanych do potrzeb psychofizycznych uczestników, które opracowane są przez Zespół Wspierająco – Aktywizujący i zaakceptowane przez każdego z uczestnika.

W 2016 roku w ŚDS były realizowane następujące rodzaje treningów:

- Trening funkcjonowania w życiu codziennym:

Zajęcia w ramach treningu funkcjonowania w codziennym życiu prowadzone były w ramach zajęć indywidualnych i grupowych w formie wykładów, prezentacji, dyskusji, pogadarek, ćwiczeń praktycznych, prezentacje audiowizualne, wyjścia na miasto (sklepy kosmetyczne, odzieżowe, z używaną odzieżą, sklepy spożywcze, wielobranżowe). W Środowiskowym Domu Samopomocy w 2016r. w ramach treningu funkcjonowania w życiu codziennym wyodrębniono następujące treningi:

- Trening higieniczny

– nauka i utrwalanie prawidłowych nawyków dbania o higienę osobistą (dbanie o włosy, paznokcie, jamę ustną, higiena ciała, higiena intymna, rozróżnianie i prawidłowe stosowanie środków higieny dostępnych w sklepach), higiena odzieży, dobór odzieży stosownie do pory roku, dbanie o wygląd zewnętrzny, dbanie o higienę otoczenia w warunkach domowych (sprzątanie, odkurzanie, pranie, prasowanie, mycie okien, i czystość w łazience – zajęcia praktyczne w ośrodku). Zajęcia grupowe odbywały się 1 raz w tygodniu z podziałem uczestników na Grupę A i Grupę B oraz zajęcia indywidualne wynikające z potrzeb uczestnika.

- Trening budżetowy

- zajęcia grupowe odbywały się 1 raz w tygodniu z Grupą B i Grupą A oraz zajęcia indywidualne w zależności od potrzeb (w tym nauka praktycznych zajęć poza ośrodkiem tj. sklepy, banki, poczta). Realizowano tematykę związaną z nauką gospodarowania pieniędzmi we własnym gospodarstwie domowym (opłaty rachunków, zakup leków, niezbędnej odzieży, środków czystości, żywności itp.), sporządzanie planu niezbędnych zakupów, i realizacja zgodnie z zapisem. Uwrażliwienie uczestników na zagrożenia wynikające z brania pożyczek i nieuzasadnionych kredytów.

- Trening kulinarny

- zajęcia grupowe odbywały się codziennie z podziałem na grupę A i grupę B oraz zajęcia indywidualne. Nauka i podtrzymywanie umiejętności przygotowania prostych potraw warzywnych, mięsnych, mącznych, kasz, ryb, zapiekane, ciast. Przygotowanie potraw z okazji świąt Bożego Narodzenia, Wielkanocy, a także innych uroczystości. Utrwalano nawyk dbałości o higieniczne przygotowanie i spożywanie potraw. Utrzymanie czystości w kuchni (w tym sprzętu kuchennego).

- Trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów:

Zajęcia odbywały się cyklicznie 1 raz w tygodniu z Grupą A i z Grupą B oraz zajęcia indywidualne w zależności od potrzeb. Raz w tygodniu odbywają się zajęcia logopedyczne z uczestnikiem Grupy B. Ćwiczenia interpersonalne grupowe/indywidualne miały na celu tworzenia grupy wsparcia, wzmacniania więzi społecznych, rozwijanie funkcji poznawczych, zwiększenie wglądu w siebie, rozwijanie poprawnych zachowań jak: kreatywność, rozwiązywanie konfliktów, rozwój osobisty, radzenie z nałogami oraz zmiana stylu życia na prozdrowotne, utrwalanie umiejętności radzenia sobie ze stresem.

- Trening umiejętności spędzania czasu wolnego:

Trening grupowy prowadzony jest cyklicznie raz w tygodniu oraz indywidualnie w zależności od potrzeb uczestników. Głównymi założeniami było nabywanie i utrwalanie umiejętności w organizowaniu czasu wolnego, zmotywowanie do aktywnego spędzania czasu wolnego, udziału w turnusach rehabilitacyjnych, działalność rekreacyjna, zaangażowanie w potencjalne hobby m.in. rozwijanie zainteresowań muzycznych, kulinarnych, zainteresowania historią naszego regionu, poznanie technik majsterkowania (np. montaż pergoli ogrodowej). Nauka obsługi cyfrowego aparatu fotograficznego.

Umiejętności spędzania czasu wolnego oraz zainteresowania są również kształtowane i rozwijane podczas innych zajęć terapeutycznych - w ramach zajęć kulturalno –oświatowych w pracowni prowadzona jest dla obu grup nauka obsługi komputera, zajęcia z muzykoterapii czynnej i biernej(relaksacja, muzykowanie) , poszerzanie zasobu słownictwa i wiedzy ogólnej o świecie w ramach Kącika Czytelniczego, Kącika Geograficznego, Klubu Muzycznego i Klubu Filmowego, poznawanie zwyczajów i tradycji narodowych oraz uroczyste obchody świąt państwowych i religijnych Z grupą B prowadzone są również zajęcia reedukacyjno – korekcyjne (język polski, liczenie) oraz biblioterapia i bajkoterapia .Obie grupy uczestniczyły aktywnie w życiu kulturalnym miasta i regionu poprzez publiczne występy muzyczne i teatralne w Hajnówce i w regionie (Białystok, Siemiatycze, Bielsk, Hajnówka)oraz brały udział w spotkaniach integracyjnych z przedstawicielami instytucji i stowarzyszeń miejskich - w ośrodku oraz poza nim

(WTZ Siemiatycze, Hajnówka, ŚDS Białystok, HDK, SOSW)

- Poradnictwo psychologiczne

W 2016 r. psycholog przeprowadził badania wstępne dla osób nowoprzyjętych do ośrodka, badania psychologiczne w celu opracowania pełnych diagnoz psychologicznych. Udzielane były konsultacje psychologiczne uczestnikom ŚDS i ich członkom rodziny. Członkom zespołu wspierająco-aktywizującego psycholog udzielał porad, wskazówek przy rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych poszczególnym uczestnikom ŚDS.

Psychoedukacja- radzenie sobie z objawami chorobowymi, psychomanipulacja i inne zaburzenia (autyzm, nałogi), wczesne leczenie depresji. Leki- przyjmowanie, dyscyplina lekowa, nowe leki kontra stare. Scenki-jak radzić ze stresem w ekspozycjach społecznych np. komisja lekarska. Higiena psychiczna –jak radzić z negatywnymi emocjami, jak dbać o stan psychiczny, zdrowe żywienie.

Efekty: zauważono u osób z Grupy Typu A lepsze uchwycenie objawów zwiastunowych wskazujących na nawrót choroby, wydłużenie okresu remisji choroby, zwiększyła się świadomość zasadności przyjmowania leków psychotropowych, zaobserwowano praktyczne wykorzystanie technik relaksujących w sytuacjach stresujących, osoby nowoprzyjęte zainteresowały się tematyką związaną z uświadomieniem swojej choroby, duże zainteresowanie uczestników pogłębianiem wiadomości z zakresu chorób psychicznych (w tym farmakoterapia).

Zajęcia grupowe odbywały się cyklicznie 1 raz w tygodniu, były to wykłady, prezentacje, dyskusje, odgrywane scenki, prezentacja filmów związanych tematycznie z zajęciami.

- Pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych.

Uczestnicy ŚDS w 2016 roku w zależności od potrzeb uzyskiwali niezbędną pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych. Byli umawiani na wizyty lekarskie ogólne i specjalistyczne np. poradnie rodzinne, psychiatryczne, okulistyczne, laryngologiczne, neurologiczne itp.

Często ze względu na stan zdrowia uczestnika pracownicy ŚDS zapewniali opiekę i byli obecni w trakcie wizyt, następnie nadzorowali realizację zaleceń lekarskich, przypominali o terminach wizyt kontrolnych i terminach iniekcji. Motywowali do systematycznego przyjmowania leków.

Pracownicy pomagali podopiecznym w skompletowaniu niezbędnej dokumentacji do uzyskania sprzętu ortopedycznego(np. aparat słuchowy, protezy zębowe).

W 2016 roku była na bieżąco realizowana współpraca i wymiana informacji na temat funkcjonowania i stanu zdrowia uczestników ŚDS objętych opieką Zespołu Leczenia Środowiskowego w Hajnówce.

Na terenie ośrodka była zapewniona opieka pielęgnarska.

- Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

Pomoc uczestnikom w załatwianiu spraw urzędowych wynikała z indywidualnych potrzeb podopiecznego. Pomoc ta była realizowana z reguły w ramach treningów indywidualnych przez poszczególnych opiekunów. Na bieżąco pomagano w pisaniu pism, wypełnianiu formularzy, kontaktowano się telefonicznie z różnymi instytucjami - Zakład Energetyczny, MOPS, GOPS, ZUS, KRUS, PCPR, Urząd Miejski, Urząd Gminy, Banki, Sądy, Spółdzielnie Mieszkaniowe, Przedsiębiorstwo Usług Wodociągowych. Pomoc w dostępie do usług Radcy Prawnego, Poradnie Psychologiczne. Pomoc przy załatwianiu spraw związanych z wymianą Dowodu Osobistego, Legitymacją ZUS, Legitymacją Osoby Niepełnosprawnej, kompletowanie dokumentów i składanie wniosków na Komisję w celu ustalenia orzeczenia o Stopniu Niepełnosprawności oraz dokumentów niezbędnych na turnus rehabilitacyjny. Osobom zainteresowanym uczestnictwem w ŚDS pracownik socjalny pomaga w skompletowaniu wymaganych dokumentów do ŚDS.

- Niezbędna opieka.

W ośrodku przebywają uczestnicy wymagający niezbędnej pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb – osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich, osoby z porażeniem czterokończynowym, głębokim upośledzeniem wymagają stałej opieki i pomocy w korzystaniu z łazienki, jadalni, sali gimnastycznej. Wymagają również pomocy podczas wyjść poza ośrodek tj. wyjścia na spacer, wystawy, przeglądy. Podczas zajęć grupowych tj. treningi i pracownice terapeutyczne osoby te wymagały zapewnienia stałej opieki.

- Terapia ruchowa.

W ŚDS prowadzone były zajęcia ogólnousprawniające mające na celu poprawę i utrzymanie ogólnej kondycji fizycznej uczestników. Zajęcia były prowadzone oddzielnie dla pań i panów zarówno na terenie ośrodka (sala gimnastyczna) jak i na zewnątrz. Były też zajęcia grupowe – wycieczki rowerowe, piesze, spacer, marsze Nordic Walking,

Uczestniczyliśmy w Spartakiadzie Osób Niepełnosprawnych w Hajnówce, Pucharze Polski Nordic Walking, Nordic Walking Osób Niepełnosprawnych organizowany przez WTZ w Hajnówce, Rajd Rowerowy, zajęcia na Pływalni Miejskiej dla Osób Niepełnosprawnych.

W okresie letnim uczestnicy bardzo chętnie brali udział w grach sportowych i zabawach na placu ośrodka.

- Zapewnienie uczestnikom żywienia.

W 2016 r. 22 uczestników ŚDS, którzy są mieszkańcami Hajnówki skorzystali z posiłku

w ramach zadania własnego gminy – Gmina Miejska Hajnówka.

- Aktywizacja w kierunku uczestnictwa w innych formach działań.

Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w 2016r. uczestniczyli w spotkaniu informacyjnym w mieście Hajnówka dotyczącym możliwości podjęcia pracy przez osoby niepełnosprawne zorganizowanym przez CARITAS Diecezji Drohiczyńskiej.

Również zajęcia prowadzone w ramach pracowni terapeutycznych służyły aktywizacji uczestników do podejmowania działań w podjęciu zatrudnienia lub uczestnictwa w WTZ.

W pracowniach terapeutycznych (plastycznej, technicznej, kulinarnej, haftu i szycia, kulturalno-oświatowej) uczestnicy zapoznawali się z różnymi formami i technikami w poszczególnych pracowniach. Wykonywali przedmioty użyteczne oraz okolicznościowe (kartki, stroiki oraz inne ozdoby) przygotowywali prace na różne wystawy tematyczne na terenie miasta jak i poza. Duży nacisk położono na rozwijanie prawidłowych nawyków w przygotowywaniu stanowiska pracy jak również sprzątanie po zakończonych zajęciach. Poprzez udział w zajęciach wypracowywano zwiększenie koncentracji uwagi, sprawności manualnej, wzrokowej, nabycie umiejętności współpracy i działań w grupie, zwiększenie poczucia własnej wartości. Podtrzymywano umiejętności samodzielnego korzystania komputera (posługiwanie się klawiaturą i myszką komputera, pisanie na komputerze), Internetu, gdzie uczono się wyszukiwania odpowiednich stron internetowych związanych z indywidualnymi potrzebami uczestników (znajdowanie odpowiednich formularzy, instytucji, ofert, itd.). Wypracowano samodyscyplinę i odpowiedzialność za realizację zaplanowanych zadań. Wielu z naszych uczestników podtrzymywało i rozwijało swoje zainteresowania i hobby.

W ramach realizacji zadań statutowych ŚDS współpracowaliśmy z niżej wymienionymi podmiotami:

1.	rodzina, opiekunowie	Przeprowadzano wstępne rozmowy z rodzinami osób, które zamierzały skorzystać z usług ośrodka, pomoc w załatwianiu formalności związanych ze skierowaniem do ŚDS. Podtrzymywano kontakty z rodzinami, opiekunami prawnymi naszych uczestników. Współpraca odbywała się na bieżąco i systematycznie, były to kontakty telefoniczne, osobiste - zarówno na terenie ośrodka jak i w miejscu zamieszkania. Pomagano w rozwiązywaniu czasami bardzo trudnych zdarzeń zaistniałych w życiu uczestnika ŚDS(przemoc domowa, odstawienie leków, zachowania agresywne uczestnika na terenie
----	----------------------	---

		ośrodka). Pracownicy służyli swoją wiedzą i doświadczeniem wspierając rodziny w ich wzajemnych domowych relacjach.
2.	ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centrum pomocy rodzinie	W 2016r. na bieżąco współpracowano z ośrodkami pomocy społecznej z terenu Powiatu Hajnowskiego, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce. Ta współpraca układała się bardzo dobrze. Z okazji Dnia Pracownika Socjalnego Ośrodek po raz kolejny zorganizował spotkanie z pracownikami socjalnymi z Powiatu Hajnowskiego. Dzięki wzajemnej wymianie ważnych informacji dotyczących uczestników ŚDS potrafiliśmy rozwiązać nieraz skomplikowane ich sytuacje życiowe, takie jak: uzyskanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, legitymacji osoby niepełnosprawnej, dodatku pielęgnacyjnego, dofinansowania posiłków naszym uczestnikom, uzyskanie pomocy żywnościowej w formie darów, przyznanie renty socjalnej, zasiłku celowego, okresowego. W 2016r. pracownicy ŚDS uczestniczyli w posiedzeniach Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego przy MOPS w Hajnówce. Samotni uczestnicy naszego ośrodka wzięli udział w Wigilii organizowanej przez MOPS Hajnówka.
3	poradnie zdrowia psychicznego, szpital psychiatryczny, inne zakłady opieki zdrowotnej	Kontynuowaliśmy dobrą współpracę nawiązaną zarówno z Poradnią Zdrowia Psychicznego jak i Oddziałem Psychiatrycznym SPZOZ w Hajnówce. Niejednokrotnie dzwoniliśmy do PZP i umawialiśmy na wizyty naszych uczestników (w przypadku zauważenia niepokojących zachowań uczestnika, interweniowaliśmy i prosiliśmy o wcześniejszy termin przyjęcia). Pracownicy ŚDS odwiedzali swoich podopiecznych przebywających na oddziale psychiatrycznym. W ramach działalności pracowni kulturalno oświatowej grupa uczestników występowała na oddziale psychiatrycznym, ich występy muzyczno –teatralne cieszyły się dużym uznaniem wśród pacjentów oddziału. W ramach dobrej współpracy z PZP i Oddziałem Psychiatrycznym

		powieszono tam tablicę informacyjną o działalności ŚDS, którą aktualizujemy na bieżąco. Zespół Lecznictwa Środowiskowego istniejący przy PZP w Hajnówce nawiązał współpracę z ŚDS, co pozwala wymieniać informacje odnośnie naszych uczestników, którzy zostali objęci opieką powyższego zespołu. W zależności od potrzeb zgłaszanych przez naszych uczestników na bieżąco współpracowaliśmy z lekarzami rodzinnymi i niżej wymienionymi poradniami: - Poradnia Chirurgiczna, - Poradnia Ginekologiczna, - Poradnia Laryngologiczna, - Poradnia Neurologiczna, - Poradnia Psychologiczna, - Poradnia Okulistyczna, - Poradnia Dermatologiczna.
4.	powiatowe urzędy pracy	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Hajnówce odbywała się w zakresie uzyskania informacji o uprawnieniach przysługujących osobie bezrobotnej, propozycji ofert pracy dla osób niepełnosprawnych oraz niezbędnych dokumentach przy zarejestrowaniu się jako poszukujący pracy. W ramach dobrej współpracy w 2016 roku do ŚDS zostały skierowane osoby bezrobotne na odbycie stażu.
5.	organizacje pozarządowe	Na bieżąco współpracowaliśmy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych znajdującymi się na terenie Powiatu Hajnowskiego m.in. – Fundacja „KAJA” działająca przy Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym, Terenowe Koło Polskiego Związku Niewidomych w Hajnówce, Klub Abstynenta ”DĄB”. Uczestniczymy w cyklicznych spotkaniach organizowanych przez w/w organizacje.

6.	kościół i związki wyznaniowe	Odbывwały się spotkania ekumeniczne z udziałem duchownych z okazji świąt religijnych i innych uroczystości organizowanych przez ŚDS. W ramach zajęć organizowanych w ŚDS podopieczni brali udział w koncertach muzyki organowej i cerkiewnej, zespół muzyczny z ŚDS wystąpił w przeglądzie kolęd w Seminarium Duchownym w Białymstoku, przeglądzie kolęd organizowanym przez WTZ w Siemiatyczach prowadzony przez Zakon Sióstr Karmelitanek, Występ na koncercie Kolęd organizowany przez Akcję Katolicką i HDK w Hajnówce.
7.	ośrodki kultury i organizacje kulturalno- rozrywkowe	Utrzymywaliśmy stałą dobrą współpracę z Hajnowskim Domem Kultury w Hajnówce, Muzeum Białoruskim, Miejska Biblioteka Publiczna w Hajnówce, Ośrodek Sportu i Rekreacji w Hajnówce, Pływalnia Miejska w Hajnówce. W 2016 roku przygotowaliśmy i zorganizowaliśmy w tych instytucjach wystawy prac naszych uczestników o różnorodnej tematyce, zaś nasi uczestnicy mieli możliwość obejrzenia wielu ciekawych wystaw. Grupa uczestników ŚDS wzięła udział w Rajdzie Rowerowym im. Bierwiazonka zorganizowanym przez Bibliotekę Miejską w Hajnówce. Grupa muzyczna i teatralna z ŚDS wzięła udział w 3 koncertach kolęd w mieście oraz województwie /Siemiatycze, Białystok, Hajnówka/, Dom Kultury w Hajnówce (miejski Przegląd Twórczości Osób Niepełnosprawnych), w Siemiatyczach, w Bielsku Podlaskim, Klub Garnizonowy w Białymstoku, Przeglądzie Piosenki Religijnej i Patriotycznej w Bielsku Podlaskim, Przeglądzie Piosenki Biesiadnej w Białymstoku, występie na Przeglądzie Talentów Osób Niepełnosprawnych w Hajnówce.

8.	placówki oświatowe, inne jednostki świadczące usługi dla osób niepełnosprawnych (w tym warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywizacji zawodowej, spółdzielniami socjalnymi, centrami integracji społecznej i klubami integracji społecznej)	Współpracowaliśmy z placówkami oświatowymi będącymi na terenie miasta Hajnówka, organizowaliśmy wspólne imprezy integracyjne (Specjalny Ośrodek Szkłono Wychowawczy), odbyło się spotkanie z licealistami – występ muzyczny grupy z POW i prelekcja n/t działalności ośrodka oraz wspólnie wykonano prace w ramach zajęć terapeutycznych. W 2016r. odbywały się spotkania integracyjne uczestników ŚDS i WTZ w Hajnówce – „Dzień Ziemiaka”), Pierwszy Dzień Wiosny (SOSW), Dzień Kobiet (Klub DĄB,) Nordic Walking Osób Niepełnosprawnych, Przedstawienia teatralne Spotkanie z rodzicami, Dzień Pracownika Socjalnego (władze, MOPS, GOPS-y, przedstawiciel Oddziału Psychiatrycznego w Hajnówce). Odbýwały się regularne próby muzyczne w SOSW, których celem jest przygotowanie wspólnego występu latem 2016 roku przez 3 jednostki (WTZ, SOSW, ŚDS). Uczestnicy ŚDS wzięli udział w spotkaniu z okazji Dnia Wolontariusza-prezentacja ośrodka i występ artystyczny w Liceum Ogólnokształcącym z BJN w Hajnówce. Koncert kolęd uczestników ŚDS w Domu Dziecka w Białowieży.
9.	inne osoby lub podmioty działające na rzecz integracji społecznej uczestników.	Na bieżąco współpracowaliśmy z jednostkami samorządowymi na szczeblu miejskim i powiatowym, ZUS, KRUS, Komenda Powiatowa Policji, Powiatowa Komenda Straży Pożarnej, Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej, Zakład Fryzjerski (bezpłatnie świadczył usługi naszym uczestnikom), Zakład Stolarski (materiały do pracowni technicznej- bezpłatnie), sklepy z używaną odzieżą; Występ Kolędniczy na sesji Rady Powiatu Hajnowskiego i w świetlicy gminnej w Dubinach.

W 2016r. ŚDS w Hajnówce na bieżąco realizował zadania statutowe i świadczył usługi na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi zawarte w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 09.12.2010r. w sprawie Środowiskowych Domów Samopomocy.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Hajnówce odgrywa istotną rolę w budowaniu sieci oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Powiecie Hajnowskim, jednak przepisy zawarte w § 7 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie Środowiskowych Domów Samopomocy mogą przyczynić się jednak do zniechęcenia do korzystania z usług świadczonych w ŚDS (dotyczy to szczególnie osób psychicznie chorych – wydłużenie drogi załatwiania dokumentów przy przyjęciu do ŚDS) i przyczynić do pogłębienia wykluczenia tej grupy osób potrzebujących wsparcia.

12.18 Komenda Powiatowa Policji

Charakterystyka stanu bezpieczeństwa na terenie Powiatu Hajnowskiego i miasta Hajnówka w 2016 roku.

- Poziom, dynamika i wykrywalność przestępczości na terenie powiatu hajnowskiego w 2016 roku.

Na terenie podległym komendzie Powiatowej Policji w Hajnówce od kilku lat utrzymuje się tendencja spadkowa ilości popełnionych przestępstw. W 2016 roku wszczęto 693 postępowania przygotowawcze tj. o 10 mniej niż w roku 2015. Dynamika wszczętych postępowań wynosi 98,6. Nieletni w 2016 roku popełnili 36 czynów karalnych (przestępstw i wykroczeń). W toku prowadzonych postępowań przygotowawczych ustalono 344 podejrzanych, w tym 31 nieletnich. Wykrywalność ogólna przestępstw wynosiła 70,3 i była wyższa o 1,5 % niż w 2015r.

- Poziom przestępczości kryminalnej.

W ubiegłym roku odnotowano znaczący spadek zagrożenia przestępczością o charakterze kryminalnym. Liczba stwierdzonych tego typu przestępstw, w porównaniu do roku 2015, zmniejszyła się z 433 do 382 w 2016. W porównaniu do roku ubiegłego nastąpił, więc spadek o 51 przestępstw. Na terenie miasta Hajnówka takich przestępstw było 219.

Wśród przestępstw kryminalnych przeciwko mieniu najliczniejsze były kradzieże cudzej rzeczy i kradzieże z włamaniem. W 2016 roku na terenie powiatu hajnowskiego odnotowano 70 kradzieży cudzej rzeczy, tj. o 21 mniej niż w 2015r. Wykrywalność wynosiła 22,0 %, i jest to spadek o 9,7 %. W kategorii **kradzież z włamaniem** liczby przestępstw- stwierdzono popełnienie 58 przestępstw, tj. o 25 mniej niż w 2015 r. Wykryto 41,8 %przestępstw, zrost o 21,5 %. W 2016 roku odnotowano dokonanie 4 **przestępstw rozbójniczych** tj. o 4 mniej niż w 2015 r. Wykrywalność tej kategorii wynosiła 83,3 % wzrost o 16,7 % w stosunku do roku ubiegłego.

W analizowanym zakresie na terenie naszego powiatu odnotowano 2 **kradzieże**

samochodu, mniej o 1 niż w roku 2015. Jedno z tych przestępstw zostało wykryte.

W kategorii: **uszczerbek na zdrowiu** odnotowano 31 przestępstw (wzrost o 7), z czego wykryto 22, co stanowi 84,6%, **bójek i pobić**: 10 przestępstw (mniej o 2), wykryto 50%.

W przestępczości dotyczącej **uszkodzenia mienia** stwierdzono w 2016 r. 48 czynów, tj. o 10 więcej niż w 2015 r. Z tego wykryto 12 przestępstw, tj. 27,9 % wzrost o 12, 5%.

- **Przestępczość narkotykowa**

W zakresie przestępczości narkotykowej na terenie powiatu stwierdzono 44 czyny, w większości było to posiadania środków odurzających, również w 2015 roku stwierdzono 44 czyny. Wykrywalność wynosiła 95,4 % spadek o 2 %. Na terenie miasta Hajnówka zastało 19 z tych czynów.

- **Poziom przestępczości gospodarczej**

W 2016 r. stwierdzono 40 przestępstw gospodarczych, dotyczące terenu powiatu hajnowskiego, tj. o 12 mniej niż w 2015 r. a wykrywalność wynosiła 57,5 % spadek o 17,5 % w stosunku do roku 2015. Zagrożenia występujące w tej kategorii przestępczości to głównie oszustwa gospodarcze, kradzież energii elektrycznej oraz nielegalny rozlew i produkcja napojów spirytusowych.

- **Przestępczość nieletnich**

W obszarze przestępczości nieletnich odnotowano niższe wartości w stosunku do lat ubiegłych, jeśli chodzi o liczbę czynów karalnych. W 2016 r. na terenie powiatu hajnowskiego 12 nieletnich popełniło 7 czynów karalnych. W 2015 r. 25 nieletnich popełniło 28 czynów. Były to m.in. przestępstwa narkotykowe, bójka, pobicie, uszczerbek na zdrowiu, uszkodzenie mienia. Ponadto w 2016 r. wobec nieletnich przeprowadzono 19 postępowań w sprawach o czyny karalne i zabronione (wykroczenia), przekazano do sądu rodzinnego 35 postępowań o demoralizację nieletnich. Do sądu również trafiły 22 sprawy z zakresu niewłaściwe sprawowanej opieki rodzicielskiej.

- **Bezpieczeństwo w ruchu drogowym.**

W 2016 roku na terenie powiatu hajnowskiego miało miejsce 25 wypadków drogowych, tj. o 4 mniej niż w 2015 r., w których 3 osoby poniosło śmierć, (o 4 mniej niż w 2015 r.). Do najczęstszych przyczyn wypadków powodowanych z winy kierujących należały: nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu, nadmierna prędkość, nieprawidłowe

wyprzedzanie, wymijanie i omijanie, nieprawidłowe przejeżdżanie przejść dla pieszych oraz błędy pieszych tj. Wtargnięcie na jezdnię oraz nieprawidłowe przechodzenie przez jezdnię. Odnotowano ponadto 219 **kolizji drogowych**, tj. mniej 59 niż w roku 2015, a ich główną przyczyną było: nieudzielanie pierwszeństwa przejazdu, nieuwaga przy cofaniu, nieprawidłowe wyprzedzanie, wymijanie i omijanie, nadmierna prędkość.

W 2016 roku na terenie powiatu hajnowskiego, policjanci ujawnili ogółem 124 przypadki kierowania pojazdami w stanie nietrzeźwości lub po użyciu alkoholu w 2015 roku było ich 160.

- **Wybrane efekty działań służby prewencyjnej**

Funkcjonariusze tut. KPP w 2016 roku, w sumie podjęli i przeprowadzili łącznie 23649 **interwencji** (*spadek o 234*). Na terenie Hajnówki tych interwencji było 3051. Średni czas reakcji na zgłoszenie zakwalifikowane pilne 8:25, a zwykle 9:37. na terenie miasta Hajnówka w 2016r. średni czas reakcji to 4:00.

Przeprowadzono łącznie 1913 **postępowań w sprawach o wykroczenia** (wzrost postępowań o wykroczenia podyktowany był przekazaniem (1000) spraw przez Straż Miejską w Białymstoku – fotoradary).

Sporządzono 72 wnioski o wykroczenie z art. 9 Ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi i wychowaniu w trzeźwości.

- sporządzono 431 wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego Bielski Podlaskim

- sporządzono 1269 wniosków o odstąpienie od kierowania wniosku do Sądu.

Za popełnione wykroczenia łącznie nałożono 4343 **mandatów karnych**. Za wykroczenia popełnione na terenie miasta Hajnówka nałożono ogółem 1875 mandatów karnych, w tym 94 za spożywanie alkoholu w miejscu zabronionym.

Ogółem zatrzymano 524 osoby umieszczono w Pomieszczeniu dla Osób Zatrzymanych w tym do wytrzeźwienia 256 z czego 16 kobiet i 240 mężczyzn.

W ramach działań „ *Nie bądźmy obojętni*”, w sezonie zimowym 2015/16 przeprowadzono 62 działania interwencyjne wobec osób zagrożonych zamarznięciem lub wychłodzeniem, (przekazano rodzinie-21, umieszczono w PdOZ-35, przekazano do izby wytrzeźwień- 3 i przekazano pod opiekę medyczną-3) będących wynikiem działań prewencyjnych podejmowanych przez Policję na rzecz osób narażonych na wychłodzenie organizmu.

Ponadto funkcjonariusze Wydziału Prewencji uczestniczyli w zabezpieczeniu porządku

publicznego: 3 imprezach o charakterze masowym, wizyt objętych klauzulą VIP, ponadto zabezpieczono szereg festynów, imprez sportowych, religijnych.

- Profilaktyka

Mając na względzie ograniczenie demoralizacji i patologii oraz przestępczości nieletnich, prowadzono aktywną edukację prawną i wiktymologiczną dzieci i młodzieży, realizowano działania profilaktyczno-edukacyjne: „*Bezpieczna droga do szkoły/domu*”, 111 spotkań : „*Bezpieczne wakacje/ Ferie*”, 110 spotkań: „*Nie Bezpieczny Internet*”, 19 spotkań : „*Nie ufaj bezGRANICznie*”, 4 spotkania: „*Nie bądźmy obojętni*”, „*Program wspierania ofiar przestępstwa*”, „*NIELETNI*”, „*Stop 18*”, działania w zakresie przeciwdziałania zjawisku narkomanii wśród dzieci i młodzieży szkolnej (28 spotkań młodzieżą i rodzicami) oraz w zakresie zapobiegania i zwalczania przestępczości godzącej w wolność seksualną i obyczajność małoletnich, a także zapobieganiu przemocy w rodzinie, przeprowadzone były pogadanki i prelekcje w szkołach podczas których przekazano między innymi informacje na temat odpowiedzialności karnej za popełnione czyny karalne w świetle ustawy „*O postępowaniu w sprawach nieletnich*” i stosowanych przez Sąd środkach wychowawczych i poprawczych.

Ponadto organizowano spotkania z pedagogami, rodzicami, kuratorami oraz przedstawicielami instytucji zajmujących się działalnością na rzecz nieletnich oraz utrzymano stałą współpracę z dyrektorami szkół, nauczycielami i pedagogami szkolnymi podejmując wspólne działania profilaktyczne. W 2016 roku w sumie przeprowadzono 254 spotkani9a z dziećmi i młodzieżą.

- Współpraca z podmiotami poza policyjnymi

Doskonalono współpracę Policji, realizowano przedsięwzięć i wspólnych działań m.in. ze Strażą Pożarną, Strażą graniczną, Inspekcją Transportu Drogowego, Poradnią psychologiczno-pedagogiczną, Miejską i Gminną komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Domem Pomocy Społecznej, Sanepidem, Urzędem Pracy, PCK, Uniwersytetem trzeciego Wieku, Stowarzyszeniami i organizacjami działającymi na terenie naszego miasta.

Osiągnięcie prezentowanego stanu porządku i bezpieczeństwa i powiecie jak i mieście nie byłoby możliwe bez aktywności społeczności lokalnej przejawianej również za pomocą takiego narzędzia jak aplikacja „*Moja Komenda*” czy korzystanie z „*Krajowej mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa*”umieszczonej na stronie internetowej Komendy.

12.19 Miejska Biblioteka Publiczna im. T. Rakowieckiego w Hajnówce:

Wszystkie działania Biblioteki, pośrednio lub bezpośrednio wpisują się do Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Biblioteka wciąż rozwija ofertę adresowaną do różnych grup wiekowych i społecznych, umożliwia dostęp do Internetu i zasobów cyfrowych. Udostępnia ebooki – czytniki książek cyfrowych oraz czytaki – odtwarzacze książki cyfrowej dla osób niewidomych i słabowidzących.

W ciągu 2016 roku bibliotekę odwiedziło 49782 osób, zarejestrowano 3914 czytelników, wypożyczono 79511 książek, 5615 skorzystało z Internetu: Czytelnia dla Dorosłych (12 stanowisk), Oddział dla Dzieci (6 stanowisk). Funkcjonowanie Biblioteki i Czytelni Internetowej służy różnorodnym grupom społecznym, szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W ciągu roku zorganizowano 290 spotkań (literackich, edukacyjnych, warsztatów, wystaw) z udziałem 6441 mieszkańców (2520 dorosłych i 3921 dzieci i młodzieży). Odebyły się 32 spotkania z udziałem 276 wolontariuszy.

I Obszar: Wsparcie rodzin i zapobieganie kryzysom w rodzinach

1. Klub Młodych Mam przy MBP - projekt „Świadomi rodzice zmieniają okolice” w ramach zadania konkursowego LGD – Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu Puszcza Białowieska. W ramach projektu odbyły się 23 spotkania integracyjno-edukacyjne z udziałem 345 osób dorosłych z 218 dziećmi.
2. Pozytywna kobieta - 3 spotkania organizacyjne z udziałem 28 osób oraz współorganizacja konferencji w HDK, przy współpracy Ośrodka Szkolno-Wychowawczego z udziałem słuchaczy UTW.
3. Literackie Ferie w Bibliotece – organizacja czasu wolnego dzieci podczas ferii zimowych (czytanie tekstów literackich, gry, kreatywne zabawy, konkursy literackie, malowanki, wystawy prac plastycznych dzieci) – 8 trzygodzinnych zajęć tematycznych z udziałem 146 osób, w tym dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
4. Literackie Wakacje w Bibliotece - organizacja czasu wolnego dzieci podczas wakacji

(czytanie tekstów literackich, gry, kreatywne zabawy, konkursy literackie, malowanki, wystawy prac plastycznych dzieci) – 13 tematycznych zajęć z udziałem 200 osób, w tym dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

II Obszar: Rozwój rynku pracy i wsparcia dla osób bezrobotnych

1. Wykład „Prawo na co dzień” – Krzysztof Jakubowski - Sieć Obywatelska Watchdog Polska - z udziałem 10 osób.

III Obszar: Rozwój systemu wsparcia i aktywności osób zależnych, starszych i niepełnosprawnych,

- Hajnowskie Koło Niewidomych – Ksiądz mitrat A. Dziwiatowski – prezentacja multimedialna z udziałem 35 osób zrzeszonych w Hajnowskim Kole Niewidomych.
- Dzień Białej Laski w Bibliotece z udziałem 46 osób w tym członkowie PZN.
- Szkolenia komputerowe – 10 z udziałem 81 osób w wieku 50+
- Narodowe Czytanie „Quo Vadis” z udziałem osoby czytającej alfabetem Braila, oraz podopiecznych Specjalnego Ośrodka Szkolno -Wychowawczego w Hajnówce.
- Zajęcia literackie i edukacyjne dla uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Hajnówce.
- Rajd Rowerowy im. plutonowego Bolesława Bierwaczonka z udziałem 210 osób w tym UTW, POW.
- Kufer książek – Czytaj, czy tu czy tam czytaj! 2603 – książki - dary czytelników i wydawców opieczętowne ozdobną pieczęcią z logo biblioteki przekazano na oddziały SP ZOZ: chirurgiczny – 65, dziecięcy – 60, psychiatryczny – 200, płucny - 100, położniczo ginekologiczny - 100, zakaźny - 795, rehabilitacyjny – 433, Dzienny Dom Opieki Medycznej - 110 książek.
- Szkolenie bibliotekarzy podczas seminarium „Biblioteka bez barier”. Prezes Koła Niewidomych w Hajnówce wykład „Niewidomi są wśród nas” – z udziałem 32 osób.

- Szkolenie bibliotekarzy podczas seminarium „Biblioteka bez barier”. Prezes Stowarzyszenia LARIX z prezentacją projektu „Wypożyczalnia Odtwarzaczy książki cyfrowej” – z udziałem 32 osób.
- Spotkanie z podróżnikiem Tomaszem Jakimiukiem z udziałem 90 osób, w tym 18 podopiecznych Powiatowego Ośrodka Wsparcia.
- Czytanie tekstów literackich – warsztaty literackie w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania dla uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego z udziałem 40 osób.
- Teatr Kamishibai – sztuka pt. „Szukając Marudka” dla uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego z udziałem 10 osób.
- Wręczenie nagrody za zajęcie I miejsca w konkursie na relację z rodzinnego czytania Quo Vadis – 1 osoba przedstawicielka Hajnowskiego Koła Niewidomych.
- Poznajemy bibliotekę i jej zbiory – 3 spotkania dla uczniów Ośrodka Szkolno Wychowawczego z udziałem 28 osób.
- Wystawa "Urządzenia dla osób niewidomych i słabowidzących" przygotowana przez Hajnowskie Koło Niewidomych przy współpracy z Biblioteką, eksponowana w bibliotece towarzysząca uroczystościom Dnia Białej Laski, seminarium bibliotekarzy powiatu hajnowskiego „Biblioteka bez barier.”

IV Obszar: Budowanie kompleksowego systemu bezpieczeństwa i profilaktyki.

- Tolerancja - spotkanie z Panią Anną Pawluczuk z KPP.
- „Nie bij mnie, kochaj mnie – misie przyszły do biblioteki” - w ramach ogólnopolskiej akcji „Nie bij mnie, kochaj mnie” . Ekspozycja misi z opatrunkami i prośbami o pomoc towarzyszyła uroczystości „Malowana Poezja Rodzinna” w której uczestniczyło 74 osoby w tym 35 dzieci.

V Obszar: Rozwój zasobów społecznych i integracji.

5. Biblioteka jest siedzibą Towarzystwa Przyjaciół Hajnowki i partnerem wielu działań.
6. Biblioteka jest siedzibą Stowarzyszenia Potomków Pierwszych Hajnowian.

7. Biblioteka była sztabem Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy – odbyło się 7 spotkań organizacyjnych z udziałem 238 wolontariuszy – w tym UTW.
8. Stowarzyszenie Potomków Pierwszych Hajnowian – 3 spotkania z udziałem 44 osób.
9. Akcja Bumerang – krótki kurs gotowania – 6 wolontariuszy – praca na rzecz biblioteki
10. Akcja Bumerang – pijmy wodę – 4 wolontariuszy – praca na rzecz biblioteki.
11. Akcja Czytam książki, lubię Bibliotekę – 4 wolontariuszy – praca na rzecz biblioteki.
12. Klub Literacki – w efekcie ogólnopolskiego konkursu literackiego wydano „Najpiękniejsze wiersze o miłości” z publikacją wierszy 13 hajnowian.
13. Dyskusyjny Klub Książki Dorosłych – 9 spotkań z udziałem 67 osób.
14. Dyskusyjny Klub Książki dla Dzieci – 8 spotkań z udziałem 84 osób.
15. Promocje książek - 15 spotkań autorskich z udziałem 608 osób, szczególnej uwadze poświęcono książkę o Hajnówce „Dzieci z Żabiej Górki” Jadwigi i Wiesława Rozbickich i promocję „Najpiękniejszych wierszy o miłości”.
16. Warsztaty „Świadomie Aktywni - kreowania wizerunku, multimedia teatralne” - 7 spotkań z udziałem 74 osób.
17. Quest „Drzewiej w Hajnówce” – skarb w bibliotece (pieczęć i księga wpisów) – 7 spotkań z udziałem 44 osób.
18. Grywalizacja w Bibliotece – turniej gier planszowych Splendor i Dixit z udziałem 6 osób.
19. Gra uliczna „Hajnówki droga do miasta” z udziałem 15 osób.
20. Gra terenowa „Skarb w Puszczy Białowieskiej” z udziałem 16 osób.
21. Rajd Rowerowy im. plutonowego Bolesława Bierwaczonka z udziałem 210 osób w tym UTW, POW, TPH, Stowarzyszenia Potomków Pierwszych Hajnowian.
22. Akcja „Zbiórka książek – darów czytelników na rzecz WOŚP” – 324 książki, gadzety i ozdobna galanteria.
23. Kiermasz książki na rzecz Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy – dochód 2001,60 zł.

12.20 Ośrodek Sportu i Rekreacji w Hajnówce

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Hajnówce w roku 2016 w ramach statusowych obowiązków przeprowadzili wiele działań o charakterze sportowo-rekreacyjnym adresowanych do społeczności lokalnej. Szereg z nich mieści się w obszarach strategicznych określonych w Strategii Integracji

i Rozwiązywanym Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2013-2021.

Nasze zadania wpisują się szczególnie w trzy zakresy tematyczne:

- wspieranie rodzin i zapobieganie kryzysom w rodzinach;
- rozwój systemu wsparcia i aktywności osób zależnych, starszych i niepełnosprawnych;
- rozwój zasobów społecznych i integracji.

W ramach oferty adresowanej do najmłodszych mieszkańców prowadzone są systematyczne, całoroczne zajęcia piłki nożnej w 5 grupach wiekowych. Wśród uczestników zajęć są uczniowie z rodzin niepełnych oraz korzystających z pomocy społecznej. Liczba uczestników zajęć - 120.

Wśród imprez oferowanych w naszym kalendarzu, mieszczących się w powyższych zakresach tematycznych na uwagę zslugują następujące propozycje:

- cykl imprez biegowych "Hajnówka biega", adresowane do ogółu mieszkańców,
- Dzień Dziecka Dniem Sportu "Olimpijka" dla klas II i III Szkół Podstawowych,
- imprezy rekreacyjno-sportowe na basenie otwartym -dzieci i rodzice,
- Biegi Uliczne o Puchar Burmistrza- impreza cykliczna z udziałem dzieci i dorosłych,
- Bieg Rodzinny, drużyny 3 osobowe, w tym minimum 1 dziecko,
- Spartakiada rekreacyjno-sportowa z udziałem osób niepełnosprawnych na stadionie;
- Impreza rekreacyjno-sportowa w wodzie osób niepełnosprawnych- Prak Wodny.

Wszystkie wymienione wyżej propozycje oraz inne oferty adresowane do społeczności lokalnej znajdują się w kalendarzu imprez zatwierdzanym na początku każdego roku kalendarzowego i publikowanym na stronie Ośrodka- www.osir.hajnowka.pl

12.21 Hajnowski Dom Kultury

I Obszar: Wspieranie rodzin i zapobieganie kryzysom w rodzinach

- Umożliwienie korzystania z 50% ulgi właścicielom Karty Dużej Rodziny (w 2016 r miesięcznie korzystało 29 osób)
- Nieodpłatny udział dzieci w zajęciach koła plastycznego „Deformacja” na prośbę dyrektora szkoły oraz pedagoga szkolnego – 2 osoby
- Organizacja imprez integrujących rodziny
 - Piknik Rodzinny
 - Jarmark Żubra
 - Koncert Zespołów Artystycznych
 - Imprezy dla dzieci

- Spektakle Teatralne
- Warsztaty taneczne
- Choinka dla dzieci

II Obszar: Rozwój rynku pracy i wsparcie dla osób bezrobotnych

Tworzenie stanowisk pracy dla bezrobotnych – w 2016 r. zatrudniono 2 osoby (26.04.2016 – 31.12.2016 i lipiec 2016 – 31.12.2016)

III Obszar: Rozwój systemu wsparcia i aktywności osób zależnych, starszych i niepełnosprawnych

- Hajnowski Dom Kultury posiada podjazd dla osób niepełnosprawnych, toaletę dla osób niepełnosprawnych i pomieszczenie dla matki z dzieckiem. Schody wewnątrz budynku są oznakowane według norm dla osób niedowidzących. Organizacja zajęć dla osób niepełnosprawnych
- Wystawy z udziałem osób niepełnosprawnych
- Warsztaty plastyczne pn "Niewidomi w kręgu sztuki"
- Konkursy
- Organizacja zajęć dla osób starszych
- -Współorganizacja spotkań integracyjnych, bali (Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów, Stowarzyszenie Abstynenta)
- Współorganizacja spotkań edukacyjnych (Stowarzyszenie Amazonek, Stowarzyszenie Diabetyków)
- Współorganizacja zajęć tanecznych dla UTW
- Zajęcia plastyczne, sutaszu, decoupage
 - Prowadzenie zespołów zainteresowań (chór, aerobik, taniec towarzyski, salsa)
- Współpraca z Policją, Strażą Pożarną, Sanepidem
- imprezy masowe letnie (konkursy, ogniska)

13. PROGRAM WSPARCIA RODZINY W GMINIE MIEJSKIEJ HAJNÓWKA NA LATA 2012 – 2015

Gminny Program Wsparcia Rodziny został przygotowany w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149 poz. 887 z późn. zm.). Jednym z celów jest stworzenie rozwiązań profilaktycznych

umożliwiających działania osłonowe zapobiegające izolacji i marginalizacji mieszkańców Gminy Miejskiej Hajnówka, ratownicze i wspomagające dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Zawarte w programie propozycje pomocowe wspierają rodzinę w prawidłowym wypełnianiu funkcji. Obejmują pomocą rodziny zagrożone różnego typu patologiami, dysfunkcyjne oraz dzieci i młodzież zagrożoną niedostosowaniem społecznym. Ważnym elementem programu jest monitorowanie, które dokonywane jest między innymi poprzez analizę statystyczną efektów, w zakresie działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, zawierających się w danych :

- liczba osób, którym udzielono pomocy społecznej w szczególności z powodu:
 - ubóstwa – 905
 - sieroctwa – 3
 - bezdomności – 17
 - potrzeby ochrony macierzyństwa – 119
- w tym – wielodzietności – 80
- bezrobocia – 546
- niepełnosprawności – 319
- długotrwałej lub ciężkiej choroby – 191
- bezradności w sprawach opiekuńczo–wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwdomowego–
96
- w tym – rodziny niepełne – 65
 - rodziny wielodzietne – 12
- przemocy w rodzinie – 6
- alkoholizmu – 28
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego – 21
- zdarzeń losowych – 3
- liczba dzieci objętych pomocą profilaktyczną, korekcyjną w placówkach dziennych – 21,
- liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych – 16
- liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiek. – wychowawczych – 9
- kwota wydatkowana na pomoc pieniężną na częściowe utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych – 31.438,74 zł.
- kwota wydatkowana na opłaty za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo– wychowawczych – 119.797,99 zł
- kwota wydatkowana na pomoc społeczną skierowaną do rodzin wychowujących dzieci – 1.634.945,80 zł

14. ZAKRES POTRZEB MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

W HAJNÓWCE

- Zwiększenie środków finansowych w zakresie zadań własnych, gdyż dużym obciążeniem dla budżetu jest ponoszenie odpłatności za pobyt naszych mieszkańców w DPS. Analizując wydatki na poszczególne rodzaje świadczeń należy zwrócić szczególną uwagę na koszt utrzymania osób w Domach Pomocy Społecznej. Wydane środki finansowe w 2016 r. opiewają na kwotę: 525.344,26 zł za 22 podopiecznych. Powodem tego jest rosnąca ilość osób wymagających umieszczenia w DPS oraz konieczność wykonania postanowień sądowych (sądowe umieszczenie w DPS). Istotny wpływ ma również starzenie się społeczeństwa.
- Odpowiedniego zabezpieczenia wymaga również realizacja Ustawy o pieczy zastępczej, która obliguje gminę do ponoszenia 10 %, 30 % i już w niektórych przypadkach nawet 50 % kosztu utrzymania miesięcznego w placówce opiekuńczej względem dzieci umieszczanych od stycznia 2012 roku. Na ten cel wydano kwotę 151.236,73 zł za 25 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Nadmienić należy, iż w każdym kolejnym roku kalendarzowym koszty utrzymania za dzieci umieszczone w placówce opiekuńczej wzrastają.
- Ustawa o pomocy społecznej nakłada na samorządy gminne obowiązek zatrudnienia pracowników socjalnych w wymiarze minimum jeden pracownik socjalny na dwa tysiące mieszkańców gminy. W świetle powyższego przepisu zauważamy potrzebę wzmocnienia kadrowego na stanowisku pracownika socjalnego. Aktualnie teren miasta Hajnówka jest podzielony na 9 rejonów, a powinien być podzielony przynajmniej na 11 rejonów.
- Dla pełnej realizacji szeroko rozumianej pomocy społecznej na terenie miasta brak jest odpowiedniego zasobu instytucjonalnego w postaci : przejściowej bazy noclegowej w okresie zimowym (dla osób bezdomnych), mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie, ośrodka interwencji kryzysowej, dziennego domu opieki dla seniorów oraz placówki świadczącej usługi pielęgnacyjno – opiekuńcze.
- Bezrobocie i trudna sytuacja materialna od wielu lat stanowi główną przyczynę przyznawania świadczeń z pomocy społecznej. Problem ten dotyczy nie tylko osoby po 50 r. życia ale też młodych, którzy wywodzą się z rodzin wieloproblemowych, nie posiadają wykształcenia, obciążone są tzw. „dziedziczeniem biedy”. Odsetek takich rodzin i osób, które stale korzystają z pomocy społecznej systematycznie rośnie. Ważne jest, by w stosunku do tych osób odpowiednio wcześniej podejmować działania wspierające

i motywujące, które w efekcie zahamują proces wykluczenia społecznego. W związku z tym, iż świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznawane są przede wszystkim na uzupełnienie kosztów utrzymania, pokrycie niezbędnych potrzeb bytowych i mieszkaniowych (czynsz, energię, opał) – wydaje się zasadne by na terenie miasta powstawały mieszkania socjalne o obniżonym standardzie i niskich kosztach użytkowania, co rozwiąże problem osób z niskimi dochodami.

- W myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz biorąc pod uwagę zdiagnozowaną ilość rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi wskazany jest zatrudnienie asystentów rodziny. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej obserwacji środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany będzie do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba zatrudnienia ustanie wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

15. ZAKOŃCZENIE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce na przestrzeni lat funkcjonowania swej działalności przeszedł szereg zmian. Zakres zmian, wzrost obciążenia i odpowiedzialności z całą pewnością przedstawia budżet jakim dysponuje Ośrodek. Ponadto trudna sytuacja społeczno – gospodarcza w państwie, ubożenie społeczeństwa spowodowało wzrost zapotrzebowania na świadczenia z zakresu pomocy społecznej. Wśród wielu grup klientów systemu pomocy społecznej, zarysowują się dwie podstawowe kategorie. Do pierwszej grupy klientów zazwyczaj należą rodziny patologiczne, np. należące do środowisk przestępczych, dotknięte problemem alkoholizmu, bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Są one pozbawione podstawowych zasad, nawyków higienicznych, kultury osobistej, a ich sytuację pogarsza fakt, że nie potrafią przewidywać przyszłości, podejmować racjonalnych działań, planować wydatków. Drugą grupę stanowią rodziny ubogie, ale bez dysfunkcji społecznych. Bieda, której doświadczają jest skutkiem zmian, jakie następują w gospodarce i na rynku pracy. Osoby, które dopiero wskutek bezrobocia utraciły samowystarczalność finansową, wstydzą się stygmatu klienta pomocy społecznej i chcą jak najszybciej wrócić do pracy. Do pomocy społecznej zwracają się dopiero w ostateczności. Są mniej roszczeniowi, bardziej zaradni, otwarci na współpracę z pracownikami socjalnymi, chętni do podejmowania pracy. Praca na rzecz osób potrzebujących to nie tylko liczby przyznanych i wypłaconych świadczeń, ale również, przez wzgląd na swą specyfikę, to stres, troska i obawa nad

słusznoscia podejmowanych decyzji. Niejednokrotnie jesteśmy świadkami traumatycznych historii życiowych i pomimo zaangażowania instytucji pomocy społecznej i jej pracowników, nie zawsze udaje nam się rozwiązać problemy podopiecznych zgodnie z zamierzeniami. Pomimo powyższego, ogromną satysfakcją jest obserwowanie pozytywnych zmian, jakie dokonują się, za naszym pośrednictwem, w rodzinach podopiecznych.

Opracowanie:

Halina Odyniec

Ewelina Koziak